

17
1. v
29
2
9
174
1. v
2.
3.
4.

8 DISPV TATIO INA VGVRALIS IVRIDICA
DE

*R. N. 18.
Pri. 16. num. 16.*

PRAESTATIONE RATAE,

19

VULGO:

1741, 9.

Don Erlegung seines Strangs.

SPECIATIM

FIDEIVSSORVM IN MEGAPOLI

AD ART. XXVI. REVERSALIVM DE ANNO *cl* *l* *b* *C* *XXI*.

QVAM

ANNVENTE DIVINA GRATIA

AUTORITATE ET CONSENSV

AMPLISSIMI IVRISCONSVLTORVM ORDINIS

IN CELEBERRIMA ROSTOCHIENSI ACADEMIA

SVB PRAESIDIO

DN. IOHAN. PETR. Schmidt,

V. I. D. ET COD. PROF. PVBL. ORD. FACVLTA-
TIS IVRIDICAE H. T. DECANI

PRO LICENTIA

SVM MOS IN VTROQ. IVRE RITE CAPESSENDI HONORES

ANNO O. R. *cl* *l* *b* *CC* *XLI*. d. MARTII.

H. L. Q. C.

PVB LICO ERVDITORVM EXAMINI SISTIT

THEOD. AVGVSTIN. HOLSTEN,

RIBNIZIO MECKLENBVRGICVS

IVR. CAND.

ROSTOCHII, LITTERIS IOAN. IAC. ADLERI

SERENIS. PRINC. ET ACAD. TYPOGR.

DISPUTATIO IN AEGYPTIIS IURIDICIS

DE

PRAESTATIONE

IN AEGYPTO

AVERTISSEMENT

Die Disputation ist zu lesen

in der Bibliothek

der Universität zu Halle

am 1. März 1774

VERMAGT DIESER VERTRAG

AM 1. MÄRZ 1774

IN DER BIBLIOTHEK

DER UNIVERSITÄT

DR. JOHANN PETER SCHUBERT

PROFESSOR DER RECHTSWISSENSCHAFT

AN DER UNIVERSITÄT ZU HALLE

PROFESSOR

IN AEGYPTO

AM 1. MÄRZ 1774

VERMAGT DIESER VERTRAG

THOMAS WOLFF

RECHTSWISSENSCHAFT

AN DER UNIVERSITÄT

DR. JOHANN PETER SCHUBERT

PROFESSOR DER RECHTSWISSENSCHAFT

UNIVERSITÄT

VIRO ILLVSTRI, GENEROSISSIMO
DOMINO,
D O M I N O
THEOD. FRIDERICO
DE SMITH,

[*SACRÆ REGIÆ MAJESTATI SVECIÆ,*
NEC NON
SERENISSIMÆ DVCI MECKLENBURGICÆ
AC
LANDGRAVIÆ HASSIÆ

A C O N S I L I I S

CANCELLARIÆ AC AVLÆ, LONGE GRAVISSIMO,
ITEM

SERENISSIMI DVCI MECKLENBURGICI
CONSILIARIO CANCELLARIÆ,
CVRIÆQVE PROVINCIALIS CAMERALIS

INTIMO,

COMITI PALATINO CÆSAREO,
PRÆFECTVRARVM DVCALIVM BVZOVIENSIS AC
SCHWAANENSIS

P R Æ S I D I,

GLORIA MERITISVE CELEBERRIMO,

DOMINO MECOENATI
AC PATRONO SVO

OMNI SVBMISSIONE, REVERENTIA, OBSEQVIO ÆTATEM
DEVENERANDO, COLENDO AC PERSEQVENDO,

PRO
INNVMERIS IN SE COLLATIS GRATIÆ AC BENEVOLENTIÆ
INSIGNIBVS

A 2

DISSER.

DISSERTATIONEM SVAM INAUGURALEM
IN SIGNVM

MENTIS ILLARVM MEMORIS, PIETATIS,
ANIMIVE DEVOTI

CVM

ARDENTISSIMA PERPETVÆ INCOLVMITATIS,
AC OMNIGENÆ PROSPERITATIS
AD SEROS VSQVE ANNOS
APPRECIATIONE

DARE, DICARE AC CONSECRARE
VOLUIT

NOMINIS TANTI

CVLTOR ADDICTISSIMVS,
OBSERVANTISSIMVSQVE

THEODORVS AVGVSTINVS
HOLSTEN.

INGRESSVS.

Non pruritus quidam scribendi, nec incla-
rescendi inter eos, qui juridicas tractarunt
materias, studium; sed submississima, me
jussui Patrum Patriæ, conformandi ne-
cessitas, disputationem hancce a me exegit. Quan-
doquidem enim praxi forensi vitam meam addi-
xi, & *ILLVSTRISSIMORVM JVDICIO-
RVN MECKLENBVRGICORVM* stylus no-
toriissimus requirit, quod illi, qui in numero Ad-
vocatorum Ordinariorum esse cupiunt, gradu Do-
ctorali condecorati esse debeant, a conscriptione
disputationis inauguralis eximere, memet haut
potui. Veniam ergo æqui, laboris mei censo-
res ex hac ratione, credo sufficienti, dabunt, si
minus limata legerint. Ipse satis rigidus mearum
positionum censor sum, bene mecum habitans
& agno-

A 3

& agno-

& agnoscens, quod hoc genus scribendi haud parum ab eo, cui per annos, quos in tritura forensi consumsi, assueveram debui, sit diversum. Disputatio conscribenda fuit, & credat graciosus, atque benevolus Lector, quod ante conclusionem in causa, multum mecum de themate disputaverim. Soepe enim incidens in quandam materiam, mihi haut displicentem, post circumspeditionem sensi veritatem vulgati: *Nihil dicitur, vel scribitur, quod non dictum, vel scriptum esset prius.* Soepe difficultas, & alia thematis sese offerentis conditio obstitit. Verum capiendus fuit animus, & scribenda fuerunt quaedam scopo meo inservientia. Quæ, si Benev. Lectoribus, qui idem stadium, quod ego nunc decurro, cum gloria jam emensi sunt non facerent satis, tamen erunt talia, quæ conatum probabunt. Disseram autem, quod DEVS T. O M. benevertat; *de præstatione rata, speciatim fidejussorum Mecklenburgicorum vigore Art. XXVI. Reversalium de anno MDCXXI. vulgo: von Erlegung eines, oder seines Strangs.* Non autem liquit per rationem temporis, meo themati concedentes & artificiales ponere limites, atque sectiones. Scribam idcirco ordine arbitrario, quæ meditatio & ingenium suggerit. Faxit DEVS, ut omnia succedant feliciter!

TRA-

TRACTATIO.

CAP. I.

CONTINENS GENERALIA.

§. I.

Nominum prius habendam esse rationem, quam rerum, ipse quidem Imperator commendat *arg. l. 1. pr. ff. de iust. et jur. l. 1. §. 1. ff. de pact.* At enim vero tunc vocum evolutione opus haut esse, putaverim, cum verba, quibus utimur, nec sunt nova, nec obscura vel ambigua. Quamobrem, quoniam hujus dissertationis rubrum notissima continet vocabula, explicatione eorundem recte supersedeo. Quid enim sit: *prestare*, quid! *rata*, quis est, modo latina intelligat & quaestiones juridicas formare didicerit, qui nesciat? Nec vacat, ut multis inquiram, unde vox: *rata*, etymologice spectata, descendat. Disquisitionem potius hanc illis relinquo, qui studio Etymologico delectantur, & subscribo Lexicographis, qui per excerpta ex *autoribus classicis* probare solent, quod *rata* a voce: *ratio* derivetur, & terminus *pro rata*, scilicet *parte*, idem significet, ac pro ratione, vel habita ratione proportionis! Interim tamen vellem ad manus mihi fuissent FRANC. ANTON, & JO. BAPT. COSTA qui de *portione rata*; & de *quota et rata*, libros ante seculum editos composuere, sed copia inspiciendi eosdem mihi non est facta, hinc Autores consulere debui, qui de correali obligatione scripserunt: Verum videbit Benevolus Lector, quod nullo eorum abusus fuerim, nec e papyro in chartam huc transcripserim.

*Quid rata
vi vocis.*

§. II.

§. II.

Cur dicatur
ein Strang.

Neque phrasis vernacula : seinen Strang erlegen ; obscuritate laborat. Vti enim in sensu *proprio*, elocutiones istae ; seinen Strang ziehen, alle Stränge anziehen, actum quendam insinuant, quo res molis alicujus, sive *plus uno*, vel protrahuntur vel in altum feruntur, ita etiam a genuina haec significatione translatae sunt ad alia, tantum non omnis generis negotia ; ad quae expedienda, plures personae una concurrentes, *pro sua* quisque *separata* portione, studium operam & quae alia conferunt. Indeque vocabulum Strang, latissimae est acceptionis, atque in sensu figurato *quamcumque* denotat *portionem*, praesertim in materia pecuniaria, qua hoc significatu frequentatur. Et hac ratione phrasis haecce : seinen Strang erlegen, cum imprimis verbum : erlegen, proprie de *nummorum praestatione* praedicetur, nihil aliud involvit, quam : *suam solvere partem*, sive suam, prouti *aequabilis partitio* postulat, pecuniae debitae numerare quotam.

§. III.

Quid rata.

Sua sponte ex antedictis jam patescit, quod *praestatio ratae* rectius describi non possit, quam per *PARTEM ISTAM, QVAE CUIQUE CONTINGIT* ; so viel einem jeden zu kömmt, so viel eines jeden Antheil, oder Strang austräget. Quoties ergo sermo est de solutione partis, iis praecise casibus, quum duo pluresve, vel *apparenter*, vel *vere* quidem, sed *eventualiter* tantum, pro obligatis in *solidum* reputentur, toties quaestiones de *praestatione ratae* emergunt. Id quod adeo est luculentum, ut, nisi cum curia loquendum esset, ipsum istud *beneficium divisionis* haut in concinne per exceptionem ratae possit efferi. Cautè interim, quod in transitu dictum volo, & cogitate, distinctione ista usus sum, inter *apparenter* & *eventualiter* obligatos. Nam exceptio divisionis quidem interdum in vim *simpliciter peremptoriae*

emptoriae obmoveri potest, sed soepius tamen vim tantummodo *mixtae* habet, non omnem, *eventualis* praestationis in *solidum* formidinem excludens. Suafor quamobrem efferri, ut exceptio, quam priori casu fidejussor opponit, nomen *ratae* induat, & posteriori tantummodo casu *divisionis* nomine insigniatur. Obligatio ad ratam enim, obligationem in *solidum* in totum respuit; quum e contrario a *divisionis* exceptione ad obligationem in *solidum*, *plane peremptam*, non semper valeat consequentia, & potius, ad oppositam istam exceptionem actor regulariter replicare soleat; Et acceptare, als ein gerichtliches Geständnis quam utilissime, daß pars adversa seine Verpflichtung überhaupt, zu leugnen nicht begehre, und nur vermeine, sich vor der Hand mit der Exceptione *divisionis* zu schützen. Sed quicquid hujus rei sit, in verbis novis recipiendis non adeo sumus faciles, & in locutionibus usus etiam Tyrannus esse solet.

§. IV.

Ad quaestionem: *quotuplex* sit *rata*? respondendum *Divisionis ratae* est: quod sit *duplex*; *rata* nempe *pecuniae*, & *temporis*. Per-
vulgata haec est distinctio, & saepe satis dicitur, quod aliquid praestandum sit pro *rata* temporis. Tunc nimirum, quando obligatio in longius determinata, abrumpitur per circumstantiam incidentem. At enim vero, quod hoc casu in vernacula, vox: *Strang*, consuetim haut usurpetur, vel nemine admonente, sentient prudentes. Nam si dicendum quod res est, sensus verborum figuratus, ex comparatione rei erga rem desumptus, maximam partem hic jure applicationis destituitur.

§. V.

Affinitatem cum *rata* habet *idea quota*, *portionis*, & *Affinia rationis concurrentis*. *Quota* autem est pars totius, praestandi a pluribus, maxime in causis contributionum. Exultat circa illam omne periculum obligationis in *solidum*,
B quam:

quamvis haud raro portio *deficientis*, *exempti* vel *immunis* accrescat reliquis cum omni onere. Consultissimum tamen est, ne facile civium quisquam eximatur, quum variaz *inde* nascantur anomaliaz. Sed de his alibi dicitur, & largiter materiam de Exemptione, praesertim in Imperio Rom. Germ. exhaustit VIETOR *tractatu de Exemptionibus*.

§. VI.

Quid portio

Portio est vocabulum notissimi significatus, & in materia hereditatum familiarissimum. Quem enim fugit definitio legitimae per *portionem*, *portionis* ab intestato debita? & casus isti frequentes in doctrina juris accrescendi, quibus pro ratione quanti, uni vel pluribus accrescentis, *portiones* certae constituuntur.

§. VII.

Quid quantitas concurrens.

Quantitas concurrens est numerus ex diversis summis, altera majori, altera minori, eo loco, quo minor definit, conspirans. Hinc vulgata est dictio: *pro quantitate concurrente*; e. gr. in materia compensationis, ubi non requiritur, ut quantitas utriusque debiti consonet, sed extinguitur potius obligatio quoad concurrentem summam. Majori enim summam minorem inesse recte dicitur, adeo ut is, qui centum debet, etiam debeat quinquaginta. Quoties ergo, utile per inutile haud vitari, pronunciamus, toties etiam versamur quasi in conceptu quantitatis concurrentis, e. gr. in donatione, ultra quantitatem legalem 500 solidorum, absque insinuatione facta, Quantitas concurrens est in lege, quoniam illa, ne ulterius numeremus, prohibet.

§. VIII.

Occasiones questionum natae.

Satis de verbis & vocibus. Jam ergo ad realia, quibus tamen aliqua ex haecenus dictis lux accenditur, pergendum est. Omnium suprema merito est assertio: Quod

Quod quaestiones de praestatione ratae, tunc demum emergant, quando sermo est vel *de vera, attamen eventuali tantum, vel de apparenti, IN SOLIDUM* obligatione. Quare de correali obligatione sollicitè circumspiciendum nunc erit. Perplexæ est doctrina, qua de eadem utuntur Doctores ut plurimum. Et rectè est observatum in *SELECT. JURID. ROST. Spec. 30. qu. 3. quod hic passus juris aliquid viit per Logomachiam contraxerit.* Ipsa huc spectantia verba, & quæ huc transcribere placet, sequentis sunt tenoris: *Fluctuant nonnulli Interpretes, exponentes titulos & materiam de duobus reis: nos putamus quod inconstantes assertiones oriuntur ex definitione reorum, quippe quæ ita fieri solet, ut obligati in solidum eo nomine veniant. Forte juvat distinguere inter correos in sensu Juridico & in sensu Grammatico. Si e.g. A. & B. sunt fidejussores pro C. respectu creditoris sunt duo rei, sed alter non tenetur pro altero: Si D. 100. promiserit E & F, neuter eorum totum exigere potest. Tribus: nulla datur obligatio in solidum, nisi sit expresse talis; Et quamvis sit expressa, tamen datur exceptio divisionis, ad effectum excussionis, correo, & non nisi in subsidium tenetur alter pro altero, nisi & huic renunciatum.*

S. IX.

Inspiciendi quamobrem in his Doctrinae divortii, *Natura va-*
sunt ipsi fontes, & sobria consulenda praxis, quo omnis *ta & obstan-*
tollatur litigatio. Sedes materiae est in *Libr. III. tit. 17, de duobus reis stipul. & promittend.* Item; *In Lib. XLV. Di-*
gestorum tit. 2do de duobus reis constituendis, & Lib. VIII. Tit. 40.
Codicis de duob. reis stipuland. & promittend. Et, quo brevibus
nos expediamus, haut abs re erit, fundamenti loco regulam
hic supponere, quam *ILL. DN. HEINECCIUS* in solidissimi
Juris Elementis Spho 840. ex his fontibus, lege speciatim
II. §. 1. & 2. ff. *de duobus reis constit.* sequentem in modum
formavit: *SI DVO* inquit, *PLVRESVE PROMITTUNT,*
VEL DVOBVS, PLVRIBVSVE PROMITTITVR, SINGVLI
PRO PARTE ET OBLIGANTVR, ET JVS EX EA STIPV-
LATIO.

LATIONE ACQVIRVNT. Verum, uti exinde apparet, nullam dari obligationem in solidum in regula, ita tamen res suam patitur limitationem, suam exceptionem. *Quod se enim*, ut iterum verbis *ILL. HEINECCII* utar in *Spbo* 841. *cit. loc. qui promittunt, sunt rei promittendi obligatio inter eos non est divisa, sed singuli in solidum tenentur per §. 1. j. § l. 2. 3. §. 1. ff. huj. tit. Et idem inculcat JCtus consummatissimus, Dominus BOEHMER, Patronus, olimque Praeceptor meus venerabilis, qui in jure digest. tit. de duob. reis constituend. §. 1. ita scribit: Plures contrahentes in eodem negotio, ORDINARIE PRO RATA tantum obligantur, nisi res in obligationem deducta sit individua, vel lex aliud constituat; vel, uti §. seq. V. pergit, de animo correalium obligationem constituendi constat, per l. 3. pr. de duob. reis, qui in duobus non praesumitur juxta l. 11. §. 1. 2. ejusd. tit.*

§. X.

*Continua-
tio.*

Qua applicationem ad statum modernum itidem omnem hic facit paginam modo laudatus DN. HEINECCIVS: *Hodie sine interrogationis, & responsionis solemnitate inquit §. 845. correi promittendi sunt, qui eidem eandem rem IN SOLIDVM (ergo in regula obinet contrarium) promittunt. Rei stipulandi, quibus idem in solidum promittitur; v. g. verbia. Alle vor einen, und einer vor alle. zween vor einen, und einen vor alle. Ergo, nisi specialis ejusmodi obligatio accesserit, semper & in omni casu, in vim peremptoriae, locum habebit exceptio divisionis, vel potius ratae, si quis pro solido forte pulsaretur.*

§. XI.

*Afferiones
fundamen-
tales.*

Dixi: Peremptoriae. Nam non est illis casibus exceptio divisionis de genere mixtarum, ut audiunt; quibus nempe tamdiu utimur, donec alter sit excussus. Vti clarior hoc reddetur, si modo tres casus, qui circa correalium obligationem obveniunt, probe considerentur, & accurate secerantur I.) dantur correi, ita obligati in solidum, ut

PLANE

PLANE UTI NON POSSINT EXCEPTIONE DIVISIONIS.
 II.) Alii ita sunt correaliter obligati, ut PRO TEMPORE
 possint obmovere exceptionem divisionis, cum formidine
 tamen, quod in fine post replicam: *excussus est* confidejuf-
 for, redeat actio. III.) Alii tantum GRAMMATICICE sunt
 correi, i. e. duo una contraxerunt, & hi, divisionem *per-*
emptorie allegant.

§. XII.

Ex his ita præstructis, omnibus credo, perplexitati- *Continua-*
 bus consuli, & præsertim *Epistole* D. HADRIANI, item *flu-*
sio. Et quanti explicationi *l. 11. pr. ff. de duob. reis, & Nov. 99. C. 1.* me-
 delam afferri posse. Omnia enim redeunt ad tres classes jam
 jam factas. Tertia sit, qua præsumtionem juris & hominis
 de ipso modo & gradu obligationis, prior; Et prima sit ter-
 tia. Hoc est: Judex sententiam pronuntiaturus, tamdiu
 præsumit pro obligatione confidejussorum *partita*, donec
 de obligatione in *solidum* adeo fuerit, & hac quidem
 præsumptione, exceptionis tamen divisionis, ad effectum *excus-*
tionis correi rationem habere debet, quoad *jure communi*, de
 facta, hujus beneficii, renunciatione, & Praxi patria, de re-
 nunciatione in super beneficii *styli curie*, legaliter convictus
 fuerit.

§. XIII.

Facili nunc opere etiam ex his, quæ de obligatione *duorum* *De obligati-*
 uni vel *vere*, vel *apparenter* tantum facta, in superioribus *one unius*
 sunt adducta, explicari potest: quid juris sit, qua obliga- *erga duos.*
 tionem *unius* erga *duos*. Stat enim superior regula ex *l. 11.*
§. 12. ff. de duob. reis confecta: *Si duobus, pluribusve promitti-*
tur, SINGVLI PRO PARTE, jus ex ea stipulatione adquirunt.
 Et hæc regula adeo est firma, ut naturalis ratio vix ullam
 admittat exceptionem. Si enim e. gr. quis dixerit: vobis
 duobus promitto 100 thaleros, neuter ultra 50 exigere pot-
 est. Et, si alterutri dedisset centum, dabitur tamen alteri

B 3

adver-

adversus promittentem actio ad 50. Sed finge, dixisset: Ich schencke euch 100 Rthlr. allen für einen, und einem für allen, quid tum statuendum? Respondeo: Hujusmodi casus non facile obveniet; & pone; obveniat; tamen praesumendum esset, non aliud intendisse contrahentes, quam ut pro rata teneatur promittens & plus centum thaleris, rei stipulandi, exigere haud possint. Quicquid ceterum est logomachiae in hac materia, maximam partem oritur ex abusu vocis: *Corveur*, & ex minus accurato conceptu *stipulationum Romanarum*. Semper Jure Romano stipulatio ab eo incipere debebat, cui aliquid dandum, vel praestandum erat. l. 35. §. 2. ff. de Verb. obligat. Et, duo pluresve rei stipulandi ita fiebant, si post omnium interrogationem promissor respondebat, *spondeo*; ut puta, cum duobus separatim stipulantibus ita promissor respondebat; *Virique vestrum dare spondeo*. Nam, si prius Titio sponderat, deinde alii interroganti spondebat, alia atque alia erat obligatio, nec credebantur duo rei stipulandi esse. PR. Inst. de duob. reis stipul. §. promittend. Verum moribus nostris iocpe promissiones incipiunt a daturo, & tantum acceptatio requiritur, alterius partis. Facile quare est ad intelligendum, quod duobus acceptantibus promittens e. g. *centum*, singulis saltem pro dimidia teneatur parte.

§. XIV.

*Presumptio
perpetua
contra soli-
dum.*

In negotiis *inter vivos*, abs his assertionibus non erit recedendum, & quamvis, qua actus *mortis causa* aliud statuendum esse videatur, uti ex doctrina de collegatariis, re conjunctis, apparet: sufficere mihi tamen potest, quod secundum priora, obligatio in solidum regulariter non praesumatur. Speciatim in Germania, ad planissimum verborum, quibus promissores usi fuerunt, sensum respicimus. Si, verbi gratia, dixerint: Wir wollen solches leisten, wir sind gut davor &c. quilibet tantum tenebitur pro rata. Captatio enim vocis: Wir; non operatur obligationem in solidum

solidum. Porro, si dixerint: Wir stehen für einen Mann; vel: wir alle vor einem, und einer vor alle, mit gesampter Hand, samt und sonders, & quae reliqua hic obligationis hujus est effectus, quod, sit venia voci, finaliter demum, obligati esse velint in solidum. Hincque exceptio plurium interessentium tamdiu locum habet, donec probatum fuerit, ejusmodi unum alterumve promittentiam, usum fuisse locutionibus, quae illam exceptionem plane respuant. Exempli gratia. Er sehe lediglich auf mich allein, wer ihm un- ter uns der beste deucht, mit dem soll er über das ganze zu thun haben. Bnis: haut praeceptum quidem sit iudex in eruenda obligatione in solidum; nec tamen sit morosus nimis & difficilis.

§. XV.

Magis in his assertionibus secutus sum naturalem rationem, quam locutiones Doctorum, mecum in effectu consentientium. Mores Germanorum a jure naturae, & gentium non recedunt; & quamvis Romani, qua ipsium stipulationum robur, deseruerint simplicitatem juris uniuersalis; tamen in quaestionibus de correali obligatione vix quidquam a nobis dissentiant, modo rite intelligantur. Interim B. STRYKIVS legi hic meretur, qui in *Caus. Contr. Sect. II. Cap. V. §. II.* omnino mecum consentit, etiam si ex lege, quam allegat, *secunda §. 4. ff. de eo quod certi loco probandum vix probari possit.* Facit huc quoque B. SCHOEPFERVS in sua synopsi, *tit. de duobus reis constit.* qui num 3. sequent. bene distinguit inter *correos*, & *duos promittentes*, & *stipulantes*. Et quamvis obscure nimis alii loquantur, celeberrimi ceteroquin viri, tamen in effectu non sunt dissentientes. Consulantur ceterum interpretes titulorum Codicis & Digestorum de duobus reis constit. & maxime Novellae 99. Cap. I. Haut parum quidem super vero sensu novae hujus constitutionis fluctuant, sed tu vide

*Continuatio
ex consensu
Doctorum.*

§. BRVNEMANNVM ad dict. tit. CARPZOY, P. II. Cap.

17. de

17. def. 13. & qui errorem Doctorum communem notat, ad DN. ESTOR in animadversionibus ad §. 847. III. HEL-NECCI element. Juris civilis, Si quoque dicendum, quod res est, causa omnis ad tres positiones redit: 1) Praesumptio est contra obligationem in solidum; 2) Interdum expressio veritas vincit praesumptionem; 3) Tunc tamen jure novo datur nihilominus exceptio divisionis ad tempus. Sed quid tunc! si citra aliud obligationis in solidum vinculum huic Novellae renunciatum sit per expressa verba? An non vi hujus renunciationis talis producit statim correalis obligatio, quae nullam patitur exceptionem. Ego puto, quod sic; etiam si MEVIVS contrariam foveat sententiam in *Decisionibus* P. VI. D. 113. auctoritatem sequens ZASII, qui *libr. 1. Conf. 12. n. 65*, statuit, quod clausulae contractibus ad scriptae, magis ex consuetudine, quam ex mente contrahentium praesumantur scriptae. Nam hac ratione, si ZASII opinio praevalere deberet, lites ex lite semper nascerentur, cederet ista regula, quod subscribens contenta omnia approbasse censeatur, & plerique in firmarentur contractus, qui certe abs omnibus contrahentibus scribi nequeunt. *Conf. l. 8. §. 15. Pandect. quib. mod. pign. vel. hypoth. solvitur*, & omnino III. LEYSEY in *Medit. ad ff. Spec. 278 medit. 1.*

§. XVI.

Continuatio.

Quod superest, putarunt nonnulli, in ipsa significatione grammatica vocis: *CORREVS*, essentialiter fundatam esse obligationem in solidum. Provocant pro stabilienda sua opinione ad *L. 3. ff. §. 3. de Liberat. leg.* ubi expresse legitur vox *Con-reus*. Sed fallit haec argumentatio. Nullo enim casu ex praepositione ista *Con*, mutata eadem nonnunquam Euphoniae gratia in *cor*, ad jus & facultatem quandam, in solidum competentem, concludi potest, uti etiam per inductionem patet. Sic enim *condominus*, non est dominus, in solidum; Sic *Con-rector*, confors, compof-

compossessor &c. non sunt possessores, Rectores absolute tales, sed ipsa, illius praefixi virtute, arcentur ab affectatione totius. Definitio ergo correi in jure Romano est violenta, & mere civilis. Et, si quis putaverit, in designatione duorum reorum, meliorem esse *solidi* ideam, is plurimum consensu gravissime erraret. Hinc doctorum quidam ad evitandas has obscuritates, correos, & duos reos sibi invicem opponunt, ceu de P. SCHOEPFERO supra jam est notatum. Alii vero per alias distinctiones adjuvare voluerunt; inter obligationem correalem distinguentes ex causa *lucrativa*, & ex *onerosa*, item inter correos in *societate*, & *sine societate*: sed rem magis implicatam reddiderunt, quam explanarunt. Et miranda sunt cetera ista Doctorum litigia super conceptibus & distinctionibus correalis obligationis, quae recenset FROMMANN in *dissert. de Correali obligatione*, addens tandem, quod ad absurdum usque hac de re litigaverint. Tot certe diverticulis res non indiget, sed praesupposita regula certa, vel inspecto tenore verborum, decisio erit in promptu, adeo, ut raro, imo rarissime evenire possit casus, in quo ad juratam verborum, animique, interpretationem confugere sit opus.

§. XVII.

Ipsa ergo doctrina correalis obligationis non tam per se est obscura, quam obscurata saepius per eos est, qui minus accurate in explicanda eadem versati sunt. Sed ob stare in genere assertis meis videtur *lex §. §. fin ff. commodat.* in qua, duos, quibus vehiculum commodatum, vel locatum, simul teneri in *solidum*, disponitur. Naeque, difficultate quadam hanc legem laborare, diffidendum est, quum etiam, BRUNNEMANNO teste, in *Commentario ad ff. h. tit. n. 25.* multa circa hanc legem triceretur & moveat MÖLNEVS in *tr. de div. & individ.* Verum, modo rationes, ipsae item distinctiones, quibus CELSVS in hac lege usus est,

C

est,

est, examinentur & expendantur, omne dubium facile removebitur. Distinguit nimirum *Celsus* inter obligationes *PRIMITIVAM*, quæ initio ad rei restitutionem contrahitur, & hujus ratione, quemlibet pro parte tantummodo teneri, ipse constituit. *Verum in vehiculo*, inquit, *commodato vel locato*, pro parte quidem effectu (evictionis sc.) me usum habere, quia non omnia loca vehiculi teneam. Conf. etiam l. 21. §. ult. cod. & in obligationem *SECUNDARIAM*, quæ contrahitur ex post facto, ratione doli vel culpæ. Et hoc casu verius esse ait, & *dolum & culpam & diligentiam & custodiam in totum me prestare debere, quare duo quodammodo habebuntur*. Hinc, qua obligationem primitivam, dicendum erit omnino, quemlibet tantummodo pro sua teneri rata, Præsertim quum accedat, quod in dubio contra actorem sit pronuntiandum, & eum, qui clarius loqui debuisset. Ne dic hoc exemplo utrumque conductorem jurare facile posse, daß er keine andere Meinung gehabt, als nur, für die helfste Mische e zuzustehen, und gehalten zu seyn.

§. XVIII.

Distinctio obligationis qua adolum & culpam & qua alia prestanda.

Satis itaque salvata est mea opinio. Lex enim loquitur tantummodo de præstatione doli & culpæ; Quis autem dubitaret, plures commodatarios, vel conductores teneri omnes ac singulos ad idem, *qua bonam fidem, diligentiam & custodiam*, ut loquitur textus. Etiam si decem commodato acceperint unum vehiculum, vel conduxerint unam domum, quilibet tamen pro damnis, rei a se illatis, tenebitur in solidum. Tota hæc lex §. ff. *Commod.* habetur quasi pro sede doctrinæ, de doli & culpæ præstatione. Vid. Doctores quosvis & in specie B. *SCHOEFFERVM* in sua *Synopsi ff. dist. vii*. Ergo non est faciendus saltus ad alias obligationes ex contractu ipso resultantes. Salvæ indeque manebunt regulæ præfructæ, concludendumque ex his est ad casus obvenientes. Claudat tandem hoc caput

caput BRVNNEMANNVS ille pius, qui ad hanc legem Vtam ita commentatur : *Plures commodatarii rei unius indidua tenentur in solidum, ratione culpa & custodia, si scilicet uterque culpam commisit, aut si unus principalis causa damni, alter autem in culpa omissionis sit, & potuerit cavere, nam se alter innocens, plane non puto, innocentem conveniri posse.* MOLINÆVS *tr. cit. n. 149.*

CAP. II. EXHIBENS QUÆDAM SPECIALIA.

§. I.

HÆc erunt generalia. Jam mea tractatio se vertit ad specialia nonnulla, tam de *datiōe*, five præstatione ratæ, quam de *acceptiōe* ratæ, & de *jure* ratæ in *criminalibus*. Ordinem in hoc breviori scripto nemo accusabit; Facile enim & uno quasi intuitu se exhibent omnia. Casus civiles autem sunt maxime, vel in materia *conventionum*, vel *ultimarum voluntatum* quærendi. Sed antequam pedem ad ipsam, eorundem recensionem promoveam, haud immerito tangenda est quæstio hæcæ practica; Vtrum regula: *Obligatiōes & active & passive sunt ipso jure inter cohæredes divise*; per pactum contractui his verbis adjectum: *Ich N. N. bekenne für Mich, und meine Erben $\epsilon \epsilon \epsilon$ und zwar sollen dieselbe und einjeder insonderheit vor voll, oder in solidum verhasstet seyn; infringi possit, atque tolli?* Negativam tenent MEVIVS *P. V. Dec. 66.* CARPZOVIVS *P. III. D. 252.* BRVNNEMANNVS *ad l. 56. n. 1. ff. de V. O. alii.* At affirmativam defendit STRYKIVS in opere *commendatissimo de cautelis contractuum Sect. III. Cap. IV. de divisione hereditat. §. 6. seqv.* Quantum ad me, non placet quidem hoc loco sub incudem vocare ipsa argumenta, abs utraque parte

An heredes ex pacto in solidum obligentur.

in medium prolata, sed ingenue tamen fateor, quod Mevio ceterisque subscribam, qui, in solidum obligari posse heredes, negant.

§. II.

*Quid juris
in mutuo.*

Premiſſis hiſ, conſequens jam erit, ad ipſos propius accedere caſus, in quibus, juris rata aliqua habenda eſt ratio. Primo itaque loco occurrit *MUTUI* contractus. Dijudicanda nimirum eſt quaſtio: Num ſcilicet in caſu iſto, quando duo vel plures debitores hiſ verbis ſemet obligaverint. Wir Endes unterſchriebene A. & B. urkundent und bekennen; in portionem *virilem* compellari tanquam modo poſſint ad ſolutionem, an ad *ſolidum* teneantur? Et nullus aſſerere dubito, creditori non integrum eſſe, niſi peculiaria paſta acceſſerint, alterutrum debitorem in ſolidum convenire; ſed, ut partem contingentem, ſive ratam a quolibet petat, obſtrictum eundem eſſe. Secus eſt in caſu, quando maritus & uxor ſemet obligaverint: Wir beyderſeits Ehe- & Gatten; Nam ſic maritus omnino in ſolidum tenetur, quum per manifeſtos juris textus, uxor, quae in uno eodemque chirographo ſe cum marito tanquam corream debendi principaliter obligavit, non obſtringatur, ſed ſubducta ea, ſolus maritus conveniendus ſit AVTH. ſi qua mulier C. ad *SCrum Vellej.* VVERNHER. P. VI. Obf. 369. MEVIUS P. VI. Decif. 299. Negandum quamvis haut ſit, limitationibus haut paucis hanc theſin eſſe obnoxiam, e. gr. ſi verſio in rem uxoris probata. *Novell.* 134. cap. 8. ſi communem cum marito negotiationem exerceat. BRUNNEMANN ad l. 17. n. 7. ff. ad *SCi. Vellej.* & quae aliae. Ceterum, in caſu, quando duo *alternative* ſemet obligaverint, quemlibet in ſolido haerere, vel abſque leg. 8. §. 1. ff. de legat. I. & AVTH. Si quando C. de conſt. pecun. per ſe clarum eſt.

§. III.

§. III.

Progredior ad contractum *COMMODATI*. Supra *Quid in commodato-*
 jam in §pho ultimo antecedentis capituli enodatum est : *An & quatenus plures commodatarii teneantur, & evictum dedi;* quod, quoties duo vel plures sunt debitores speciei sive individui, *singuli* teneantur de dolo, & illo culpae gradu, qui, per principia juris, in ista contractus specie contrahentibus regulariter incumbit. Conf. *Excellent. DN. BOEHM. in J. Digest. Tit. Commodat. §. 17. 18. seq.* Sed intelligendum hoc tantum volo, de dolo & culpa propria, non alterius vel tertii. Neutiquam enim alter ex correis illis, *grammaticae* talibus, nisi reciproca fide, & in solidum se obligaverint, alterius culpam luere tenetur. Conf. *DN. BERG. Oeconom. jur. lib. III Tit. 2. th. 7. not. 1.* Aut igitur agitur *de re ipsa* restituenda, aut de ejus, forte amissae, vel corruptae *pretio*, damnorumque *reparatione*. Et posteriori casu dolo & culpa tenent suos auctores. Priori vero omnino & per rei naturam obligatur ille, qui possidet rem, in solidum. Valet idem, qua coheredes, qui, qua *damnum & pretia* tantum *pro rata* tenentur per *leg. 3. §. 3. Commodat.* nisi ex unius haeredis facto agatur commodati actione, & tunc in solidum condemnatur, licet tantum ex parte haeres sit *l. 17. §. 2. ff. Commodat. & B. STRYCK. C. C. Sect. 2. cap. 2. §. 14.* At enim vero alii atque alii nihilominus sunt Doctores, qui longe alias hic foveant sententias, ex quibus *ACCURSIVUM* unice nominare placet, qui suis cum affectis simpliciter statuit, omni, nisi aliud pacto adjecto expressum sit, casu, duos commodatarios in solidum obligatos esse. *Vid. Consult. Dn. FROMMAN de correali obligatione pag. 21.* qui etiam, qua sequentes contractus multa habet, quae ferias mihi in scribendo faciunt. Speciatim *pag. 13. tract. cit. de fideiussoribus, vice mutua obligatis, tradit fluctuantes DDRVM asserptiones.* Siquidem nonnulli obligationem istam recipro-

cam, ipso jure adesse semper, suauiter sibi persuadent. Sollicitant illi §. 4. *J. de fidejuss.* in quo verba ita fluunt: *Si plures sint fidejussores, quotquot erunt numero, singuli in solidum tenentur.* At corticibus uerborum non est inhaerendum, sed distinguenda sunt tempora, & consulamus necesse est historiam legum. Antiquissimis quidem temporibus singuli in solidum obstricti erant, quia singuli fidejussores *seorsim* respondere debebant in contractu isto stipulationis, qui si deijussionem demum perficiebat; sed temperarunt postea hunc rigoris leges, per beneficia quaedam. Et per Epistolam Divi Hadriani, ceu legem posteriorem, *dividitur* inter fidejussores obligatio, ne in solidum conveniri possint. Cessante insuper hodie stipulatione, ipso jure quoque cessat regulariter reciproca fidejussorum obligatio, indeque §. *Instit.* modo citatus, sua caret amplius applicatione.

§. IV.

Quid in deposito.

Quod porro ad contractum *DEPOSITI* attinet, *lex l. §. 43. ff. deposit.* ita causam decidit: *Si apud duos deposita sit res, adversus unum quemque eorum agi poterit.* Proinde, si ambo dolo fecerunt, & alter, quod interest, praestiterit, alter non convenitur, exemplo duorum tutorum. Argumentum hac lege ducitur, a duobus tutoribus, ad duos depositarios. Sed cave, hanc argumentationem, praeter intentionem *JCTi*, iusto latius extendas. Nam revera depositarii, non omni casu, prouti tutores quidem, in solidum tenentur, sed haec ipsa lex prima restringit istam, eorundem obligationem in solidum, ad conditionem *doli*. Quare *GOTHO FREDUS* etiam, etsi *sub lit. S. ad cit. leg.* graviter, hocce argumentum observandum esse, commendat, non tamen ultra limites *doli* respexit. *Depositarii, inquit, plures, depositi in solidum tenentur, sed §. doli, si modo illi omnes dolum admiserint, sicut si onus tantum. Quarum obligationum, prior illa depositi, primaria est; secunda doli, secundaria.* Facit huc etiam *l. 15. ff. de tut. §. rat. distrah.* in qua pro regula ponitur: *Vnusquisque doli sui penam*

penam sufferat, & argumentum deinde ad commodatarios fit,
& depositarios, si sc. doli ambo rei sint.

§. V.

In clariorem adhuc lucem haec constituuntur per
ea, quae sub hoc §. V. ad contractum *TUTELAE* annota-
buntur. Nam, uti in ceteris contractibus, in quibus
specialis personae industria est electa, quibusve fidem a-
mici sequimur, quales sunt praeter *tutelam, societatem, depo-
situm & mandatum*, quatuor nimirum isti contractus infamantes,
(quibus merito quintus, *commodati* videlicet accen-
sendus esset,) commissus dolo, dolose tantummodo agen-
tem obligat, nulla adversus alterum doli haut participem
reservata conventionione: Ita e contrario, tutela notabiliter
abs regula hac recedit. Nam in hoc negotio obligatio in
solidum tanti est roboris, atque rigoris, ut alter tutor, *ut
doli haud particeps*, excusso collega, de eius quoque teneatur
dolo. Nec inique hoc est constitutum, cum singulo-
rum *contumacia*, sic etiam negligentia, *pupillo damnum in so-
lidum dederit*, (elegantem uti in lege 38 §. 1. ff. de administ. tu-
lar. dicitur,) & propter ipsam negotii qualitatem, quatenus
munus publicum est, pro in diviso pluribus impositum, periculum
non possit non esse omnium commune per leg. 55. pr. Eod.
Conf. etiam ZANGER tract. de Except. P. II. cap. 16. §. 16.
seq. it. P. III. cap. 19. §. 15. seq. juncta lege 1. §. 10. seq. ff.
de tut. & rat. distrah. Nec aliud statuendum est, si vel ma-
xime tutores administrationem inter se dividerint, sive, ut
unus tantum administraret, vel alternis annis administratio
geratur l. fin. C. de divid. tut. vel gestio per partes vel regio-
nes dividatur l. 3. f. l. 4. ff. de administ. & per tut. Nam in-
distincte his casibus pupillus singulos in solidum convenire
potest, l. 2. C. de divid. tutel. & l. 1. C. Si tut. vel curat.
non gesser. Quid! quod sint, qui hoc quoque casu, cum
abs ipso iudice divisio facta est, obligationem in solidum
defendant, per leg. 51. Pandect. de administ. tut. cum
qui

*Et in contra-
ctibus aliis
infamanti-
bus.*

*In specie
tutela.*

quibus tamen non aliter facio, ac in casu, si ceteri in culpa sint, quod collegasuspectos non reddiderint. Conf. BOEHM, in *J. Dig. tit. cit. §. 10.* Et, qua tutores honorarios, notitiaeque causa datos, idem plane valere, quod in gerentibus obtinet; per *l. 3. §. 2. ff. Ead.*, extra omnem dubitationis aleam est positum. Fluit ergo ex his, jura inter tutores & mandatarios, depositarios, &c. non esse hoc passu reciproca, nec congruum esse, vel *reciprocè* ab uno argumentari velle ad alterum, vel ex convenientia unius rei cum altera *in uno*, ad convenientiam *in altero*, argumentum facere.

§. VI.

*Reassumtio asserti fun-
damentalis.* Immuta quamobrem manet sententia: Nullam dari obligationem in solidum, qua praestationem doli, culpa, mercedum pretiorum &c. nisi sit expresse constituta, vel nisi *lex*, uti in tutoribus, eam imponat, vel, nisi versentur duo in correto ex delicto, de quo infra dicendi locus erit. Quapropter superfedere possem perillustratione reliquorum contractuum, nisi singularia quaedam adhuc venirent notanda.

§. VII.

*Quid in pig-
nore.*

*De contra-
ctibus aliis.*

Qua contractum ergo PIGNORATIVUM, quum duobus una eademque res oppignorata est, respectu obligationis in solidum ex dolo & culpa, eadem hic repetenda sunt, quae toties in superioribus asserui. LITERALIS contractus in specie hunc circulum non ingreditur, quoniam coincidit cum mutuo, & nihil fere aliud involvit, quam mutuum in scriptis. In CONSENSUALIBVS, Emptione venditione nimirum, locatione conductione, emphyteusi, si de pretio, mercede & canone quaestio fuerit, quilibet emtorum, conductorum, & emphyteutarum obligatur ad ratam tantum. Dolum vero & culpam praestat aliter esse non potest, quia de quadam, facti quasi poena agitur. In SOCIETATE duo focii semper habentur pro una

una persona, hinc de praestatione ratae nihil venit attendendum. Qui enim intuitu societatis contraxit, non patitur, actione adversus socios simul intentata, ut, rata soluta, se extricet unus vel alter. Conf. CARPZOV, P. II. Cap. 17. Def. 12. quamvis MEVIVS abs eo dissentiat ad *J. Lub. Lib. III. tit. 9. art. 5. n. 4. & 5.* Qua MANDATARIOS distinguendum, utrum illis negotium quoddam, ingenio & judicio expediendum, sit commissum? An vero res quaedam concredata. In casu posteriori, unus obligatus pro altero non est ipso jure. In priori vero, quemlibet in solidum de sua diligentia respondere debere, provisum est in l. 60. §. 2. ff. Mandat.

§. VIII.

In reliquis contractibus, sive sint veri, sive quasi contractus, sive nomen habeant vel ROMANVM, vel GERMANICVM, sive inominati fuerint, perpetuum iterum dominatur principium: Nullam dari obligationem in solidum, nisi vel pacto adjecto expresse recepta, vel a legis dispositione imposita sit. Et, quid verbis opus est multis. Praestat Lectores ad Excell. Dn. LEYSERVM remittere, qui in *Medit. ad ff. sp. § 22. medit. 1. 2. & 3.* hanc struit thesin. Vbi nec conventio, nec testamentum, nec delictum, nec lex adest, correalis quoque obligatio cessat, ut singuli promittentes partem saltem ejus, quod simul promiserint, debeant.

§. IX.

Et in CAMBIIS quoque juris communis regulam locum habere debere, expediti est juris, quum haec nullibi excipiantur. Illustris quidem WERNH. Vol. IV. obs. 372. ORDINATIONEM CAMB. LIPS. allegat, juxta quam singuli subscribentes in solidum condemnari debent. Attamen a jure singulari locali, valere non potest consequentia ad jus quoddam commune. Hinc JCTI VITEBERGENSES apud BERGERVM P. I. resp. 277. n. 2, divisioni potius locum

D

cum

cum inter subscribentes esse, recte affirmarunt. Notat quidem *ludatus* modo *Dn. LEYSERVS*, mutasse eos deinde sententiam, atque plures, qui cambio subscripserant, *singulos in solidum*, etsi se ita non obligassent, condemnasse, verum ratio forsitan diversitatis adfuit, cujus *FRANCKIVS* aliqualem mentionem injicit in *Instit. Juris Camb. L. I. S. I. tit. 9. §. XIV.* distinguendo, inter plures, nomen Cambiale contrahentes *mercatores*, & *non mercatores*.

§. X.

Idem in a-
ctivis obli-
gatus.

Alia jam se offert quaestio, quid in casu inverso statuendum sit in contractibus his enumeratis; si nimirum pluribus personis, unus se se obligaverit. Et respondeo; in propatulo esse, creditores singulos singulas tantum exigere posse portiones. Sicuti enim dicitur: obligationes & activa & passiva sunt inter coheredes ipso jure divisa; ita nullum est dubium, quin e.g. pluribus mutuo dantibus, deponentibus &c. teneatur reus ad partem tantum virilem. Rectissime inde ex hoc principio asseruerunt Romani, quod in donatione, pluribus facta, obtinere non possit jus accrescendi. Et, quod obiter noto, ex veriori sententia, in ultimis voluntatibus unice, non pactis & contractibus jus illud accrescendi obtinet. Praecipue hoc ipsum, quod de donationibus privatorum jamjam dixi, praejudicio firmat *CARPZOV. Dec. Illustr. P. II. Dec. 134.* ibi: *Ob nun wohl die sämtliche Geschwistere, uno & eodem donationis instrumento begrieffen, und ihnen conjunctim die Summe Geldes geschencet worden, daher es das Ansehen gewinnen möchte, daß ex jure accrescendi die vacierende Antheile ihnen gebühreten. Diemeil aber dennoch das Jus accrescendi in donatione inter vivos nicht staat hat, so haben auch die andere Geschwistere, derselben Antheil sich nicht anzumassen, sondern solche bleiben der Stieffmutter Erben billig. Quæ omnia tamen longe aliter se habent in casu liberalitatis PRINCIPVM, per Legem unic. Cod. si liberalis. Imper. Socius*

cius sine hered. doc., quam solido Commentario illustravit
Dn. MOELLENBECIVS sub tit. de Imperialis Liberalita-
sis socio.

§. XI.

Tandem, qua ratione sibi invicem teneantur acci- *Solidum acci-*
 pientes ad communicationem ratæ, proprie non ferit meum *piens tene-*
 institutum, quippe quod magis circa dationem quam ac- *tur ad rat-*
 ceptionem ratæ est occupatum. Ne tamen plane *am.* *ασυβολής*
 discedere videar, tribus declaro, cum iis memet facere,
 qui omnes correos stipulandi, indistincte pro sociis ha-
 bent, & semper illum, qui solidum accipit, cogendum
 esse censent officio judicis ad communicationem. Eandem
 æquitatem etiam statuo, qua repetitionem ratæ a correo
 actione negotiorum gestorum. Aliter quidem sentiunt
 BOEHMER. in *7. Dig. tit. de duob. reis constit. S. 12. 13.* HEI-
 NECCIUS in *Element. Jur. Civ. S. 848.* Sed vid. *Dn.*
 ESTOR. ibidem, item: *l. 2. C. hoc tit. & H. ad WESENB. tit.*
eod. Num. VII.

§. XII.

Propero nunc ad obligationem *VERBALEM*, quam *stipulationem* appellabant Transalpini. Et, hoc ipso, *recta in fidejussio-*
 ad contractum fidejussionis eo magis mihi sternitur via, *one.*
 quo certius est, hanc peculiarem olim stipulationis fuisse
 speciem, nec absque stipulatione celebratam esse fidejussio-
 nem. Jam vero, si in qua alia, certe in hac materia de
 fidejussionibus, exceptio divisionis, & frequentatur, &
 multam facit paginam. Quare eandem pro specialiori hu-
 jus Dissertationis inauguralis themate constitui. Præsertim
 ob singularia ista, *jura*, quæ in hoc negotio, in *ME-*
GAPOLI sunt constituta, & accuratam, ex hac
 ratione, merentur disquisitionem. In antecessum ve-
 ro, antequam ad ipsam rem principalem memet accingam,
 denuo repetitum hic volo; Exceptionem divisionis, esse
duplicis generis. 1) quatenus divisio per ipsam rei naturam
 D 2 five

sive *NATURALITER* competit, & 2) quatenus ex *beneficio juris civilis* resultat. Illo casu rectius *EXCEPTIO RATÆ* dici potest; hoc vero, *excusso altero*, vel probata difficiliore ejusdem conventionis, indivisa actio ad priorem reum redit.

§. XIII.

Continuatio.

Nec minus eadem hic semper applicanda manent principia, quae supra praefructa; *praesumendum videlicet esse contra obligationem in solidum*, & distinguendum inter confidejssores *grammaticos & juridicos*; sive *apparenter* sive, *vere tales*. Jure quidem *ROMANO*, eove *antiquiori*, quivis fidejssor in solidum obstringebatur, idque, uti supra jam innui, ex ratione stipulationis, quia olim singuli fidejssores *seorsim* respondere debebant, quo ipso *correi debendi* fiebant. Non enim interrogabantur *plurali* numero: Vosne spondetis? Sed quisque *singulari*: Tunc spondes, & sic singuli singulariter interrogati, seorsim etiam respondere tenebantur: Aut igitur casus erat de uno debitore principali, & uno fidejssore, & habebantur pro correaliter obligatis, & quidem adeo principaliter uterque, ut beneficii excussionis sive ordinis, quod *junioris* est aevi, nulla haberetur, nec haberi posset ratio: Aut uno plures erant fidejssores, & pariter ex natura stipulationum per ea, quae jam dixi, omnes obligabantur integre solideque. Nec cognita erat exceptio divisionis, quae per ipsas responsiones seorsim a quocunque factas, & ad interrogationem *DE SOLIDO* directas, nullum unquam occupare poterat locum. Sequiori deinde tempore, stipulationum religione laxiore facta, verborumque solennibus sublatis, temperarunt quidem leges hunc rigorem, & beneficia ista ordinis atque divisionis enascebantur. Non tamen omnibus, sed 1) certis tantum, per leges determinatis casibus *BOEHM. in 7. Dig. tit. de Fidejss. §. 15. & 18.* suum invenire poterant locum, suam applicationem, & 2) ex *REGVLIS*,
uti

uti III. BOEHMERVS arbitratur in *J. Dig. tit. de duob. reis conf.* §. I. *PRUDENTIAE*, iterum in*roducta* correali obligatione, non poterat non ipsum beneficium divisionis oblolescere, *L. 3. §. I. de i. tit.* donec tandem per jus novissimum novas recuperaverit vires *Conf. STRYK. in C. C. S. II. C. 17. S. 25.*

§. XIV.

Praesupponit itaque, per jamjam dicta, beneficium *Continuatio.*
 divisionis, sive *EPISTOLA* ista *DIVI HADRIANI* semper casum hunc, quo, ipso jure, partes obligatae sunt solide integreque, in omnem summam, omne debitum. Vnde fluit, quod in contrario casu, cessante nimirum *apud GERMANOS* stipulatione & pacto *correalitatis*, ut ita loquar, obligationes istae *confidejssorum*; quando duo vel plures pro tertio fidem suam apud creditorem interponunt, nil amplius inducere unquam, (modo obiectum fidejssionis divisionem recipiat, *HERING de fidejssoribus P. II. cap. 27. n. 92*) possint, quam obligationem *divisam*, & vinculum *portionis ratae*. Adeo, ut non tam pro nuda quadam cautela sit habendum, quando creditor admonetur: Er solle die Verbürgung auf die gesamte Hand der Bürgen einträchtiglich, keiner mit seiner Anzahl abzukommen, und los zu werden, sich verschreiben lassen, quam summa necessitas pacta hujusmodi adjecta, semper & omni casu postulet. Aequus quare arbiter & justus, in quocunque obveniente fidejssorum concursu, ad ipsam vinculi formam, & verborum tenorem respicere haut negligat. Si enim his verbis fidejssores, quotquot numero, semet obstrinxerint; Wir wollen gut davor seyn, in solidum condemnandi non sunt; Cum e contrario in casu, quo quilibet *seorsim* interrogatur; Ob er gut davor seyn wolle, *seorsim* respondit; Ja, er wolle gut davor seyn, aliter erit pronuntiandum. Multiformes ceterum ejusmodi casus hodie quidem existere possunt; quoniam verba qualiacunque stringunt, mo-

do consensus duorum, vel plurium in idem placitum testentur. Sed in omnibus casibus in dubio *pro fidejussoribus* est decidendum, id quod *NATURALI* aeque *RATIONI* conveniens est, ac juri *ROMANO*, per *leg. 99. pr. ff. de Verb. Cul. &c.* non obstante ista Paroemia: *Bürger soll man würgen, juri quoque GERMANICO* convenientissimum.

§. XV.

Haecenus, de exceptione divisionis, quatenus *NATURALITER* ea competit (vid. §. 12.) scripsi, iam circa eandem, in quantum ex *IVRE CIVILI* descendit, occupatus ero, sed brevissimis tantum, Nempe, qui in *solidum obligatus* est, in fine, *excusso altero*, non obstante hac exceptione teneri ad praestationem *integri*, plus simplici vice jam innui. At enim vero nunc quaeritur: *An indistincte hoc verum sit, praesertim in casu, quando FOEMINA tanquam correa debendi principaliter & in solidum semet obligaverit?* Et respondeo; quod quoad *foeminas* regula fallat. Tetigi supra sub §. 2. hanc materiam, sed non absolvi. Addo igitur hoc loco sequentia. *Foemina principaliter contrahens*, valide regulariter obligare se potest, sed quoties pro alio intercedit, *alienam obligationem*, vel *veterem* vel *novam* recipiendo, *VEL CORREALITER SE OBLIGANDO. l. 17. inf. l. 18. ff. ad St. Vellej.* toties exceptione *SCTi Vellejani* tuta est adversus quascunque impetitiones. Fac igitur, *foeminam huncce in modum correaliter in contracto mutuo semet obstrinxisse. Wir Endes Unterschriebene, ich Mevia, und ich Titius be Fennen hierdurch, daß uns s s s sämtlich und ungesondert, eia nem vor allen, und allen vor einen, und in solidum, Cajus vorgestreckt habe &c.* Fac porro, istum evenire casum, ut *singuli correorum in solidum teneri debeant*, veluti, si alter *inops*, *absens* aut *difficilis conventionis* sit; et arbitrandum est; tamen *foeminam non teneri ultra virilem portionem*. Per ipsos quidem *juris textus* expedita haec res est, sed juvat tamen, ut *MEVIVM*, de *viridi Praxi* testantem, audiamus. Ita vero ille: *Mulier correa debendi, non tenetur, nisi pro parte dimidia, quia pro altera parte suscipit alienum debitum.*

ad.

adeoque intercessionis species est. *Esti enim correi inter se, vice mutua intercesse non videantur, nisi id expresse dictum sit, tamen qua creditorem, quando pecunia credita pervenit ad utrumque, intercessionis loco est promissio pro parte, quam alius accipit. Inde, qui intercedere non potest, ex promissis ut correat, ultra id, quod accipit, non obligatur. Et cum foeminarum intercessionis sint invalidae, non ultra istas obligantur, quam acceperunt, qua id, quod excedit, non tenebuntur. P. 17. D. 297. Quod restat, alii quidem sunt, qui juratae mulieris obligationi hoc robur attribuant, quod excludat exceptionem ratae, secundum brocardicum: juramentum habet vim specialis renuntiati-
onis; verum, abs his me dissentire, lubens profiteor, Conf. BOEHMER, in 7. Eccl. Lib. IV tit. 24. §. 48.*

§. XVI.

Quid ceterum juris sit circa alium casum, qui jamjam in mentem mihi venit: *Num se: quando creditor uni ex reis debendi heres existat, nihilominus in solidum maneat obstrictus correat alter?* id peculiarem ad huc quidem mereatur indaginem. Verum, cum hanc materiam quam solidissime pro more jam exhausti, B. HERING in cultissimo opere de fidejussionibus, benevolos lectores ad hunc Authorem remitto. Nam sub *CAPITIS* primi spbo 6to, qui inscribitur de modo extinguendi fidejussionem per confusionem, statim his erumpit verbis: *Decimo sexto autem tollitur obligatio fidejussoria confusione, & postea multus est, in XI. casibus, ad propositam nostram quaestionem spectantibus, examinandis atque ventilandis. Si tamen in summa dicendum est, quo res omnis recadat; regulariter correat non manet in SOLIDVM obligatus, sed pro residuo tantum, in quantum hereditas non fuit solvendo, conveniri potest. Vixque opus est, ut distinguamus, an creditor, inventarium super hereditate confecerit, vel? absque beneficio inventarii eandem adievit.* Jurata enim specificatio, quae secundum veriore sententiam, inventario aequipollet, CARPZ. P. I. D. 25. n. 33. hanc distinctionem respuit. *Quamvis tutius esse, ut conficiatur inventarium, haut negemus.*

§. XVII.

§. XVII.

*Transitus ad
Jus Meck-
lenburgi-
cum.*

Nihil jam amplius est impedimento, quo minus, e-
menfis iis, quæ ad jus' commune ROMANVM spectant,
nunc pressius, ad jus PROVINCIALE MECKLENBURGI-
CVM nos convertamus. Si ullo, certe jure nostro fidejuf-
siones sunt odiosa, & strictissimam inde, omni tempore,
passa sunt interpretationem. Testantur hoc antiquissima
documenta, maxime memoranda. Probant idem REVER-
SALES PROVINCIALES de anno 1621. & inveteratissima ista,
quæ usu hic locorum obtinuit, observantia. Atque DVO
præmissis sunt *capita*; quæ omnem rem abunde illustrant.
Nempe duobus, miserabili sponforum periculo, prospectum
voluit PRAXIS MECKLENBURGICA modis, ne I) HERE-
DES EX FIDEJUSSIONE DEFUNCTI CONDEMNARI POS-
SINT, & II.) quo fidejussores, LICET IN SOLIDVM FIDEM
OBSTRINXERINT, CVM RENUNTIATIONE BENEFICII DI-
VISIONIS, nihilominus tamen *præstatione rata*, ihres
Strangs, *semet liberare possint*. Prius membrum, cujus in
art. XXV. citat: Reversal. his verbis fit mentio: Zum Fünff
und zwanzigsten wollen wir den Gebrauch des Fürstenthums,
daß der Bürgen Erben in Burgschafften, so in specie auf die Erben nicht gerichtet, zu keiner Zahlung verbunden,
hiemit in Gnaden confirmiret, und bestätiget haben, solide
jam pertractavit Consultiss. Dn. D. FRESE in *diff. inaugurali*,
sub Præsidio Jcti Consummatissimi Dn. DOCT. MANTZELII,
hodie ACADEMIÆ PATRIÆ, RECTORIS MAGNIFICI, Fautoris,
olimque Præceptoris mei, summe colendi, *de nexu
heredum ex fidejussione defuncti*, habita. Quare, quæ addere
possem, vix habeo, nisi hoc unicum, quod male dubitave-
rint alii; num hoc beneficium *ultra nobiles* se extendat;
numve hiece articulus istas etiam affecerit conventiones,
quæ ante annum 1621. fuerant celebratæ. Nam aliud tes-
tantur præjudicia AMPISS. FACVLT. ROSTOCHIENSIS,
dum anno 1616. d. 15. Jan. ad Consultationem Dn. BAR-
THOL-

THOLD, de BVLOWEN, Senioris zu Holdorff. item, ad consultationem Dn. Zans von Bülau zu Mernis. 1617 d. 28 Jan. Das fern ihr des Mecklenburgischen Gebrauchs in specie euch nicht verziehen, könnt ihr mit Erlegung eures Stranges, eure Hand und Siegel lösen. Et probatum idem dedit Dn. SIBRAND in *diff. de juribus singularibus Mecklenburgicis sub exemplo XIV.* ubi ad hanc materiam an notavit; Anno nimirum 1612. in ædibus D. ERNESTI COTHMANNI conclusum esse, **SEMPER IN DECIDENDO HANC SEQVENDAM ESSE OBSERVANTIAM**

§. XIII.

Hoc vero, quod in §. XXVI. *CITAT. REVERSALIVM* Vigore Reversalium. memoratur, ego enucleandum mihi præfixi, & hunc in finem opus est, integra huc transcribam dicti articuli verba, quæ in ipsissimis hujus sunt tenoris: Wie wir uns gleichen fürs Sechs und Zwanzigste den Gebrauch, daß die Bürgen, ungeachtet sie allen beneficiis und Einreden renunciiret, dennoch mit Erlegung ihres Stranges sich entfreyen können, wo sie sich nicht des Mecklenburgischen Land- und Hoffgerichts Gebrauchs in specie verziehen und begeben, hies mit confirmiren und bekräftigen.

§. XIX.

Notanter utrumque dicitur in *LAVDATIS REVER-* Est antiqua consuetudo. *SALIBVS*: Ein Gebrauch dieses Fürstenthums. Per consuetudinem ergo invaluit utrumque, nec facilis creditu res est, peculiarem quandam legem publicam, qua primitus eadem fuerint introducta, extare. Postea vero, quantum propter penuriam subsidiorum, conjectura assequi possum, quum forsan super *limitibus* hujus consuetudinis multifarie litigationes & varii generis dubia exorta, Doctores quoque *Romanizantes*, qui Germanica instituta naufragabant, dicam ipsi subinde scripserint; præsertim quoque in *causibus transmissionis Actorum* iudices extranei debitam ejusdem

E ratio-

rationem non semper habuerint, eo ad *Instantiam statusus Provincialium* deventum est, ut anno praecise 1621 certa lege scripta, consuetudo haecce vetustissima corroborata fuerit, & confirmata. Ex *GRAVAMINIBVS STATVVM PROVINCIALIVM ad annum, 1620 sub Num., 4. § inf. Num. V.* lucem afferta haecce foenerantur, siquidem sequentem in modum ibi verba fiunt: Ob nun wohl solcher Gebrauch dieser Orten kundbahr, und in steter Observanz gehalten worden; Weil dennoch die Acta, so offters an frembde Orter geschickt, und dahero zu weilen unndbige Disputen erregt worden, als wäre man zu derer Verhütung, hievon etwas in offnenem Drucke zu publiciren.

§ XX.

Sed, cum porro in *PRIMAM* observantiae hujus antiquissimae, *ORIGINEM*, atque natales paulo curatius inquirendum est, tunc partim ad rationes confugiendum est *GENERALES*, partim *speciales DOMESTICAS*. Illae in *insigni isto odio* radicatae sunt, quo, secundum superiora, Germanorum judicia tantum non omnia, in fidejussorias causas ferebantur, vi cujus dicere quoque solebant: Viel Leihen und Bürgen ist eine Vergiftung des Erbtheils, und hat eine Stieff-Mutter, die heist: Verkauf deine Güter, die gebähret dir eine Tochter, die heist, gib sie wohlfeil, die hat einen Bruder, genandt; zum Thor hinaus. *HERING. de fidejuss. cap. XV. num. 13.* Et quoad has, exploratum est ex *seculis superioribus*, quod, non obstante odio hocce, quaedam quasi luxuria in fidejubendo hic locorum regnaverit. Pro debito, non adeo magni momenti, e. gr. quingentorum florenorum Rhenensium, saepe praeter debitorem principalem, fidem adstrinxerunt *decem*, imo *viginti* fidejussores, viri praediis & divite re familiari instructi; Dantur adhuc instrumenta membra naeca cum appendentibus *bulis cereis triginta*, tot fidejussorum, & ultra. Et inter alia, *gratiose mihi concessa est copia, originale quoddam chiro-*

chirographum inspiciendi, quo *SERENISSIMVS PRINCEPS* de Summa, valde mediocri, plus *quingenta* fidejussoribus caverat, quodve tot appensis sigillis cereis, quot fidejussorum nominibus subscriptis, erat munitum. Imo ad gravissimas referebatur injurias, cum quis, rogatus, ut suam interponat fidem, repulsam petenti dare, sibi sumeret, & duellorum inde frequentes erant causae. Saepe inde in antiquis monumentis legitur: *Daß jemand durch seine schwere Burgschaften umb das Seine gekommen.* Et in antiquioribus sententiis prioritatis inter creditores, ad stuporem usque leguntur debita, ex capite fidejussionis contracta, uti hoc ex sententia Prioritatis, in causa *DE PASSAV* lata, abunde constat. Conf. omnino *B. TORNOV de Feudis Mecklenb. P. I. cap. 11. Sect. 11. §. 10. & 17. p. 456 sequent.*

§. XXI.

Nullum itaque est dubium, potius in omnium incurrit sensus, magno semper fidejussorum numero Provinciam laborasse, indeque prudentiae fuisse, quo obices, inconsideratis ejusmodi fidejussionibus fuerint positi. At enim vero, cum *personalissimus* inde fidejussorum esset nexus, non obligans heredes: inde heredum nec poterat, nec solebat, in formula obligationis fieri mentio. Interim tamen alia creditores utebantur cautela, hac nimirum, ut in casu morientis unius vel alterius confidejussoris, tenerentur debitores, alium statim decedenti substituere. Quam optime ex *instrumento LVHIANO, Rostochii An. 1496.* confecto, asserta haecce illustrantur. Nec injucundum erit lectoribus, si in majorem rei probationem, passus concernentes, ex eleganti isto scripto, quod singulis hebdomadibus, sub titulo: *Etwas von Gelehrten Rostochischen Sachen* prodit, excerptos adjungam. Ita enim ibidem verba sonant: *Alle dāße vorgeschrevene Artickels sammeliken und eyn islich bey sich have ick Claves van der*

Lü, vorgeschreven mit mynen Erven und nahkomelinge
gen, mit mynen trouwen hiin geschreven medlovern
alle Juries Hoghe tho Finkorp, Herman Koffe tho
Teskow, Achim van der Lue tho Ralsow, Herman
Berckdorp tho Wobekendorp wohnhaftig und beseten,
laven wy alle Hövermann und Börgen vorbenometh,
mit einer samenden Handt, de mich alleme Rechte
vorvolghet sy, den vorbenomenden Heren, de und alle
er Nahkomelinge alle vorschreven Artickeln in Eedes
stede unnd vast unvorbrocken tho holden an guden Lo-
ven und trouwen. Und wannere eyn, effte mehr van
Uns vorgeschreven Borgen, und medloveren Dodes
halven affgingen, so schall ick Claves van der Lue
ock myne Erven und Nahkomelinge scholen, alle dra-
de idt van den havenschreven Heren edde eren Na-
komelingen darumme beforderth und eschet werden,
in des und der verstorben Borgen stede ander noch-
hafftige Borgen wedder setten, effte eyn breve vorse-
geln, wo vaken dar van Uns geeschet werdt, des wy
alle tho groteren Lowen und mehrer Bekennnisse un-
se Jhnseghelē wittlicker hebben hengen herhen, boneds
den an düssen open Brese, de geven und schreven is tho
Kostock, na Christi unsers Heren Geborh, Dufend
söß un negentignsten Jare am Dage Sünre Nicolaus
des hilligen Bischoppes. Vid. loc. cit. Ann. 1739. p. 257.
sequente.

§. XXII.

*Ex rationi-
bus status
patriae*

Imo crederem fere, his moribus majores nostros vi-
xisse, ut, si vel maxime heredum in instrumento obligatio-
nis mentionem injecerit fidejussor; für sich, nempe, und
seine Erben, tamen *ipso jure* a nexu obligationis, immunes
hi manserint. Nam, eo usque odium istud fidejussionis
per-

perruptisse, ut prohibitum omnino fuerit, *NE QVIS HEREDES SVOS ASTRINGAT*, & , si fecerit, *INVALIDVM HOC FORE*, ex variis conjecturis, non adeo vagis, vero haut est dissimile. Et tantum quoque abest, ut haec observantia, pro inepta simpliciter & irrationabili possit haberi, ut potius non omni destituatur aequitate. Est enim fidejussio officium singularis humanitatis, eligit creditor atque comprobatur personae fidem, quae vero cum morte ejusdem expirat. Nec amoris affectus, quo ipse quidem fidejussor in debitorem, pro quo fidem interponit, fertur, ad heredes suos descendit semper. Quibus adhuc accedit, quod durior heredum fiat conditio, ac ne ipsius quidem fuerit fidejussoris. Hic enim, rerum suarum, & conditionis, debitoris principalis gnarus, variis modis speciatim remedio juris ex *L. SI CONTENDAT 28 ff. de fidejuss.* damna quaevis propellere plerumque potest, illi vero, ignorantes plerumque: An? & cui defunctus fidem obstrinxerit? nunquam fere, & eo minus indemnes praestari possunt, cum creditores, divitiis fidejussorum confisi, morosos debitores non urgeant, & in fine, ad incitas his redactis, immisericordiae actione fidejussoribus graves fiant. Colligendum quare est, quod sequiori demum tempore, magis indies, magisque Juris Romani crescente autoritate, saniori huic observantiae de rogatum sit, quodve articulus hic Reverfalium *XXV.* derogationi *ibi indusserit* magis, quam approbaverit, atque *confirmaverit* eandem.

S. XXIII.

Digna ceterum est locutio in Instrumento citato *LV Quid sit?*
HIANO: die gesammte Hand, quae animadvertatur, nec *Gesamte*
 attentionem nostram praetervolet. Nam in quaestionem *Hand.*
 jam venit: An haec verba *GERMANICA*, idem involvant, quod *LATINORVM*: obligatio in solidum? an vero innuatur iisdem, quod omnes pro integro quidem debito, sed conjuncta manu, hoc est: *QVILIBET pro rata*, obstrictus esse voluerit. Quae

mea est sententia, posterior explicatio & probabilior est, & verior. Quoties enim plures ad negotium aliquod expediendum accedunt, mit gesamter Hand, toties quilibet pro sua virili parte, operam confert. Adeo, ut Phrasae istae: Die gesammte Hand, alle Hände anlegen, plures praesupponant manus, vel aequaliter, vel aequabili portione, adjuvantes. Imo, dum in hac materia, locutionibus etiam utimur: seinen Strang ziehen, alle Stränge anziehen, quae in effectu plane cum altera Phrasi coincidunt, in metaphora est subsistendum, nec facile inde erunt, qui in contrariam sententiam, hoc passu, a nobis sunt discessuri.

§. XXIV.

Ad verba: Sed propius ad viam, unde recessi, redeundum est.
die Bürgen. In articulo XXVI. REVERS. CIT. circa cujus explicationem occupatus sum, fidejussores in plurali numero commemorantur: die Bürgen. Jam vero in prapitulo est, quod haec vox, INDEFINITE posita, indefinite etiam accipi debeat. Indeque sequitur, non adeo absolum esse, quando per Bürgen, hoc loco non tam intelligamus plures, EJVSDEM debitoris fidejussores, i. e. Confidejussores; sed potius diversos DIVERSORVM debitorum fidejussores: überhaupt alle Bürgen, quatenus pluralis numerus: die Bürgen, opponitur singulari: einem Bürgen. Praesertim cum huic explicationi robur aliquod accedat, tum ex antecedenti Reversal. articulo XXV, in quo verba: der Bürgen Erben, neutiquam ad confidejussores spectant, sed in genere de fidejussoribus 'quibuscunque, pro quovis debitore, sunt accipiendi; quasi scriptum fuisset; daß keines Bürgen Erben, vel ita: daß überhaupt kein Erbe von irgend einem Bürgen: tum etiam ex adhibito, in hoc ipso Spbo XXVI, SINGVLARI numero in voce: Strang, videlicet ihres Strangs, i. e. die Bürgen, oder ein jeder Bürge, es sey einer oder mehr erleget seinen Strang. Quum secus, si de confidejussoribus haec intelligi deberent, dicendum fuisset: der Stränge,
 i, e.

i. e. daß, so viele Mitbürger, so viele Stränge zu erlegen. Et hac ratione, dubium in cidere potest: Numme verus hujus articuli sensus hic (sit, quod l) in casu, quo *unicus tantummodo fidejussit*, dividi obligatio debeat, inter *HUNC FIDEJUSSOREM & IPSVM DEBITOREM* principalem, & 2) in alio casu, quo *plures quidem fidejusserunt*, tamen pro *VNO QVASI CORREO* omnes confidejussores ita habendi sint, ut itidem *non ultra dimidium TOTIVS debiti teneantur*, & pro *ALTERO DIMIDIO* ipse unice *DEBITOR* obstrictus maneat, das sie nur ihren Strang i. e. die helffte der eingeburgeten Schuld erlegen, und für die andere helffte, der debitor selber einstehen müsse. Verum, si ingenue dicendum, quod res est, vehementer huic explicationi historia legis, & interpretatio usualis obstat, Quippe vi cujus totus hicce articulus semper & omni casu de *CONCURSU CONFIDEJUSSORVM* est explicatus. Nec ipse hujus materiae contextus id permittit, ut sensus articuli ad alterum casum; dividendae scilicet, *inter debitorem & fidejussorem*, obligationis, possit detorqueri. Ne tamen mihi exprobrent alii, me in re minime dubia, dubitandi occasionem ca ptasse, vel, uti in proverbio dicitur, nodum in scirpo quaesi visse, hoc mihi monendum adhuc est; non defuisse olim, qui beneficium istud divisionis antiquissimum, quod a *PRAETORE*, ante *EPISTOLAM DIVI HADRIANI* jam erat constitutum. *PAVLVS L. 1. recept. sent. 20.* apud *GOETHOFRED in not. p. ad l. 26. ff. de fidejuf. ad casum quoque VNICI fidejussoris applicaverint; Conf. l. 27. §. 4. ff. de fidejussoribus*, indeque effici facile posse, ut recentiori quoque tempore, in eadem, hic vel ille haereat haeresi.

S. XXV.

Stabilita nunc thesi, quod solummodo de concursu *Quinque casus existens* confidejssorum in dicto articulo disponatur, jam ad ipsos *res.* ulterius progrediendum est casus, qui inter fidejssores duos pluresve *evenire* communiter possunt. Et sic *V.* discernendi

cernendi sunt casus. Aut enim 1) Confidejutores fidem suam *NUDE* adstrinxerunt, sine *VLLA* juris communis, & patrii *RENUNTIATIONE*, Aut 2) Fidem duo pluresve interposuerunt cum *renuntiatione* beneficiorum *Juris COMMVNIS*, Aut 3) Duo semet obligarunt cum renuntiatione, & *Juris COMMVNIS*, & *Juris MECKLENBURGICI*. Aut 4) renuntiarunt juri quidem domestico, *NON* vero *COMMUNI*. Aut denique V. renuntiarunt quidem exceptioni divisionis ex utroque jure, nullam vero, *beneficii* fecerunt mentionem *EXCVSSIONIS*.

§. XXVI.

Casus I.

Quod ad *PRIMUM* attinet casum, nullum est dubium, quin *PRO RATA* solummodo teneantur fidejussores, & in subsidium demum, excusso antea debitore principali. Quod vero plane hoc casu absolvendus sit fidejussor, id quidem ego non dixerim. Nam licet circa fidejussionis materialia, restrictiva obtineat interpretatio, tamen ipsae fidejussiones, quatenus hodie pacto perficiuntur, vim pacti habent, indeque paciscentes obligant. Nec aliud, praecise *IN MEGAPOLI*, vel usu obtinere, vel peculiari constitutione fuisse sancitum, huc dum observare mihi licuit.

§. XXVII.

Casus II.

Qua casum *SECUNDUM*, non obstante renuntiatione generali, ad exceptionem divisionis confugere possunt confidejussores. Non enim sufficit, si quis in *genere* renuntiaverit beneficiis fidejussoriis, Renuntiatio enim est *stricti iuris*, & strictissimae interpretationis. Nec regulariter praesumitur, quendam a beneficio se excludere voluisse, de quo non cogitavit, quum decantatissima potius sit regula, qua practici semper utuntur: renuntiationem *GENERALEM* non valere, nisi praecesserit *SPECIALIS*. At enim vero dijudicanda jam sequitur quaestio. Num beneficium divisionis, quod hoc casu competit, *AD TEMPUS* tantum.

tantummodo possit opponi, ita, ut excusso altero, viribus destituatur, & ad præstationem integri adigatur alter? an vero vim *BENEFICII RATAE* habeat; indeque utroque casu, sive confidejssor solvendo fit, nec ne, liberatio pro dimidia parte contingat? Secundum *JUS ROMANUM* prius quidem erit asserendum, sed per *REVERSALES* nostras *MECKLENBURGICAS* posterius non potest non obtinere. Hæc quidem me fugit, aliter statuisse *ANTECESSORES ROSTOCHIENSES*, dum Anno 1612. *MICHAELI BULOWEN* responderunt; daß der Mecklenburgische Gebrauch den casum zum Grunde setze, wenn die übrigen Mitbürger noch in dem Stande seynd, daß solche bezahlet können, in dessen Entstehung aber man in der disposition des Juris communis billig bestehen bleiben müsse: Verum non obstantia decisione hæc contraria, firmiter huc dum assertioni meae inhaereo. Convenit enim eadem, tum *HISTORIÆ* legis, tum *LEGI* ipsi, quæ ita est explicanda, quo *PRÆTER* dispositionem *juris Romani*, quid concedat. *arg. l. 1 ff. ad municipal.* tum regulis sanæ *INTERPRETATIONIS*. Nec à vero est alienum, vel minimum a probabilitate, quod in illis, qui contrariam foverunt sententiam, eadem regnaverit superstitio, quæ tunc temporis tantum non omnium in vaserat animos; jura nimirum domestica strictissime, & ita esse interpretanda, ne laedatur *Jus commune Romanum*. Ad quod accedit, anno eodem, quo, modo antea notato, *AMPLISSIMA FACULTAS JURIDICA* respondit, legem scriptam nondum extitisse, sed ad meram ipsi respiciendum fuisse consuetudinem, per *SOLAM TRADITIONEM* ad posterios translata. Indeque facile fieri potuisse, ut in varios, circa *veros* istius observantiae *LIMITES*, dissecti fuerint opinioniones.

§. XXVIII.

Jam sequitur casus *TERTIUS*, idemque forsitan frequentissimus. Nam *curatores Practici*, imo ipsi, ad rem *Casus III.* attentii creditores, ante omnia cauti esse solent, quo in formula

F

mula

mula fidejussionis, *omnia* fidejussorum beneficia *SPECIATIM* exprimantur, iisque, *praesertim* *MECKLENBURGICIS*, difertis renuntietur verbis, quo postea paratior ipsis detur executio. Pone itaque; ita esse scriptum: *Wied eun die Bürger aller Rechts Wohlthaten, auch besonders des Mecklenburgischen Land- und Hoffgerichts- Gebrauchs; Inhalts dessen der Bürger Erben nicht können belanget werden, so ferne nicht . . . .* ingleichen die Bürger weiter nicht, als zur Erlegung ihres Strangs gehalten sind, und aller andern, denen Bürger zustehender rechtlichen Wohlthaten, sich hiemit per expressum begeben. Et sentiendum est, juris domestici exceptionem id operari, quo utique ad solidum teneatur quilibet, nec simplici, portionis virilis praestatione, nomen suum liberare possit alteruter. Interim tamen dubium hic suboritur: *num* *STATIM* atque *ABSOLUTE* condemnatio ista *in solidum* locum habeat, an ex *POSTFACTO* demum, quando nimirum principalis debitor est excussus nec habeat confidejussor alter, unde solvat? Superius jam est expositum, non sufficere generalem omnium beneficiorum renuntiationem, sed specialem accedere debere; Conf. *GAIL. libr. II. Obs. 27. n. 21.* Ergo consequitur, ut, cum in hoc exemplo proposito beneficii *JURIS ROMANI generaliter* solummodo sit renuntiatum, fidejussori non possit praescindi exceptio, nec excussionis, nec divisionis, *ad effectum scilicet MIXTAE* opposita. Nec obstat, quod clarissimis tamen verbis in notula cautionis de Jure suo, quoad *competentiam RATAE*, idem cesserit. Nam ista quidem renuntiatione, beneficium ratae in tantum cessat, ut *EVENTUALITER* in totum maneat obstrictus; verum eo minus eadem excludit reliqua juris beneficia, quo magis certum est, constitutionem domesticam non excludere *Juris Romani BENEFICIA*, neque abs expressis ad non expressa, in tali casu valere argumentationem. Ut taceam, strictiorem hic quoque praevalere debere interpretationem, neque lege generali posteriori ea tolli, quae specialiter

in lege priori sunt constituta, Imo statuerem, quod si, vel maxime in praesenti casu, haec quoque verba notulae cautionis, supra commemoratae inserta fuissent, e. gr. Wie dann die Bürger sich hiemit, same und sonders, einer vor allen, verschreiben, tamen beneficium *DIVISIONIS* non *PLANE* exulare debeat, nisi renunciatio *juris NOVISSIMI*. Novellae nimirum 99. Cap. I. & AVTHENT. *hoc ita C. de duob. reis*, specialissime accesserit.

§. XXIX.

Facile ex his argumentatio fieri potest ad *CASVM* Casus IV. & V. *Vus.* Nam, quid si quis scripserit, absque mentione beneficiorum juris communis, hac praecise formula: Ich begeben mich der Landes Reversalien, oder: des Landes Rechts, oder: des Landes und Hoff-Gerichts Gebrauchs, Vel: quid si scripserit: Begeben mich des beneficii divisionis, und des Landes und Hoff-Gerichts Gebrauchs, citra beneficii *EXCUSSIONIS*, injectam commemorationem. Num ea propter *PLANE* rejicere deberet iudex, priori casu, exceptionem divisionis, quoad effectum *MIXTAE* oppositam, & posteriori exceptionem *EXCUSSIONIS*? Hoc non putaverim, sed *negativa*, per ea quae Spho antecedenti exposui, mihi praevalet responsio.

§. XXX.

Constat ex his ante deductis, semper, & omni casu Quatenus requiri, ut renunciatum sit *REVERSALIBUS PROVIN-* formulae re-
CIALIBUS, quoties ad praestationem *TO TIUS*, vel *STAN-* nuntiationis
TIM, vel ex *POSTFACTO* confidejussor possit adigi. Sed, requiratur.
QVIBVS *PRÆCISE* *VERBIS*, *renunciatio* *ista* *fieri* *debeat*? id inquirendum nunc est. Non vero opus esse arbitror, quo rigide nimis, ipsis verborum corticibus inhaereamus, sed qualiscunque potius, tenui meo iudicio, formula sufficere potest, modo *non plane* *JUS PATRIUM*, silentio, in eadem sit praetermissum. Sive igitur quis scripserit: Ich be-
gebe

gebe mich des Land-Rechts, sive: der Reversalen, sive: des Land- und Hoff-Gerichts Styls, oder: Gebrauchs. Sive quis scripserit: Ich verpflichte mich aufs bündigste, als es immer nach gemeinen Land-Rechten geschehen kan und mag, perinde est, atque eandem, hae renuntiandi formulae habent vim & effectum, quam solennior ista: Ich begeben mich des eingeführten Land- und Hoff-Gerichts Gebrauchs, daß ein Bürge mit Erlegung seines Strangs sich entfreyet könne. Cum male e contrario securitati creditoris esset prospectum, si hicce, his fidejussores uti FORMULIS, passus sit: Ich begeben mich aller und jeder Einwendungen, sive: ich verschreibe dieses in bester Form Rechts, sive etiam: Ich habbe *in solidum*. Videtur quidem, in omnia alia hic ire Dn. SIBRANDUM, *Facultatis Jurid. Rostochiens. olim Antecess. celeberr. jam Tribunalis Regii Wismariensis Assessorum dignissimum*, in 2. decad. Jur. Sing. Mecklenburg. Exemplo XIV, ubi sequentem in modum disserit: *Et quoque hoc concludendum ex praemissis videtur; nec hoc sufficere in MEGAPOLI nostra, si quis HAC vel ALIA SIMILI formula fuerit usus: renuntiare hiemit und Kraft dieses dem beneficio ordinis, divisionis und allen Mecklenburgischen Gebrauchen, wie sie Rahmen haben mögen. Sed in specie addendum: dem eingeführten Land- und Hoff-Gerichts-Gebrauch, daß* *forma enim per aliud aequipollens adimpleri nequit. Vid. etiam §. V. ibid. verbis: cum idem sit, non fieri, vel non legitime fieri. Sed quis crederet, ex sono verborum, non autem ex mente & voluntate contrahentium, valere debere renuntiationes. Et, quoties non expresse contrarium sancitum, sufficiunt verba aequipollentia, modo clarissime inde colligatur animus sponsoris, renuntiare volentis. Conf. MASCARD de Probat. Concl. 1389. n. 4. Quid! quod re ipsa nequidem a nobis dissentiat laudatus modo Autor, dum dilucide in fine §. VI. ibid. declaret, quod EXPEDIAT, i. e. melius est, hoc fieri, quo litium materia ac ansa evitetur, & initio Sphi*

Sphi ejusdem, verbo usus fit: *concludendum* VIDETVR, non simpliciter scripserit: *concludendum* EST.

§. XXXI.

Quod reliquum est, cave putes, *consuetudinem* hancce *MECKLENBURGICAM*, simpliciter in *DICASTERIO* nostro *PROVINCIALI*, non in *CANCELLARIUS* obtinere. Non enim verba in articulo nostro: Mecklenb. Landauud Hoffgerichts Gebrauch, eo sunt detorquenda, ut Ducalia cetera iudicia, pro exclusis atque exemptis, reputari debeant. Obstat potius tali opinioni, constitutionis *HISTORIA*, atque *PERPETUUS USUS* in contrarium. Et nemo, nisi historiae patriae plane hospes fuerit, ignorare potest, in ipsa historia, *DE ORIGINAE* atque antiquis *LIMITIBVS* (qui hodie quadantenus mutati sunt) *SUMMORUM* in *MEGAPOLI JUDICIORUM*, veram quaerendam esse rationem, quare reliquorum Dicasteriorum facta non sit commemoratio. Conf. omnino *KLUVERVS* emendatus, sive: die Beschreibung des Herzogthums Mecklenburgs. P. I. Cap. III. von denen Gerichten des Landes Mecklenburg. Ut taceam, lites super hujus modi causis, saepissime per appellationis remedia, ad *PROVINCIALE HOC DICASTERIUM* devolvi; indeque consuetudinem, seu *stylum curiae*, *HUJUS ILLUSTR.* iudicii, pro universali norma esse habendam; inprimis, cum *LEGE* provinciae *UNIVERSALI*, fuerit firmatus idem, atque probatus. Imo, testem insuper habeo locupletissimum, saepius cum laude jam nominatum *DN. SIBRANDUM*, qui *loc. cit* § 2. ita pergit. *Et quidem obtinet hoc non solum in Dicasterio Provinciali, ET IN CANCELLARIA PRINCIPIS, sed et Facultas Juridica Rostochiensis hanc semper secuta est observantiam.* Et, licet *B. STRYKIUS* in *diff. sua de Cautel.* abundanter *Cap. II. n. 68.* statuerit: in *NON NULLIS* Megapoleos locis, usu receptam esse hanc consuetudinem, tamen hac assertionem, rei veritati nihil detrahitur, sed corrigendus eatenus est Autor celebratissimus,

ut ad *QUÆCUNQUE* promiscue loca, quæcunque etiam judicia, sive *DUCALIA* sive *CIVITATENSIA*, sive *PRÆ-FECTURARUM* sive *PATRIMONIALIA NOBILIUM* extendenda eadem sit; cum Reverales nostræ *GENERALES* sint, omnia promiscue hujus provinciæ loca obligantes. Conf. *TORNOV de Feudis Mecklenb. P. I. Sect. IV. § X. pag. 580.*

§. XXXII.

Occurrit alia quæstio: Num hic articulus ad *QUOS VIS* *correos debendi*, citra confidejussores, *valide possit extendi, nec ne?* Putarunt quidem alii, negative esse respondendum. Ast mihi contraria sententia placet. Nam eadem ubique, qua solidi præstationem, est ratio, sive de confidejussoribus sermo fit, sive aliis debitoribus correis. Eadem ergo juris applicatio locum obtineat, necesse est. Nec deficiunt præjudicia & res judicata, quibus grave sententiæ meae accedit pondus. Et præsertim dubia ista, quæ communiter opponi solent, abunde refutarunt *EXCELLENT. ANTECESSORES ROSTOCHIENS:* in Responso, ad *Com. sultationem Blüchers zu Daberfo, anno 1628, dato.*

§. XXXIII.

Porro alius obvenit casus, qui prætereundus non est. Pone nimirum, duos pluresve esse confidejussores, probe scientes, ex obligationibus suis ad solidum, ad ipsam solidi præstationem se non aliter teneri, quam, si *EXPRESSE JURI PATRIO* sit renuntiatum. Pone etiam; intercedere eisdem sub renuntiatione *GENERALI* quorumvis beneficiorum *JURIS COMMUNIS:* sich aller Rechts Wohlthaten, nahmentlich des beneficii excussionis divisionis & cedendarum actionum begeben, sed mentionem *REVERSA-LIUM*, *callido* forsan consilio, non injicere. Pone amplius, conveniri tum alterutrum de solido, & conventum ad beneficium ratæ provocare. Et jam ex surgit quæstio: *Num. ne, propter ADMISSAM FRAVDEM, obligatus uterque fiat in solidum?*

dum? an vero, HAC NON OBSTANTE, *articulus noster* *Reversalium, iis succurrat?* Mea sententia utique, per hanc constitutionem, tuti abs solidi praestatione manent. Ut enim taceam, solam scientiam regulariter non esse damnosam scienti, qui propterea jure suo uti non prohibetur, *arg. l. 8. §. 15. quibus mod. pign. vel hypoth. solv.* Manifesti certe est juris, quemlibet propriae imputare deberent gligentiae, quod melius non caverit *L. 2 pr. ff. de transact.* Et, qui sibi hoc vel illo modo cautum esse voluit, vel ipse sibi cavit, cautione illa contentus esse debet, ut ut sit deceptus. *l. 9. §. 3. in f. ff. de pignorat. act.* Quippe damnum, quod hac ratione sentit, sua culpa sentit, & hinc nequidem sentire intelligitur *L. 203. ff. de R. J.* Et, si se in jure non satis veratum praetendat, pariter sibi imputet, quod peritiores non consuluerit, uti rationes subducit B. STRYK *in C. C. Sect. 3. 1. Cap. 1. §. 9.* Graviter quidem obitare videtur. *L. 2. §. ff. ad SCT. VELLEJ.* vi cujus evidens est, foeminam non juvari SCTo Vellejan, si de fraude constet, e.g. si sciverit, se ex fidejussione valide non teneri, & tamen intercedat. Verum reponitur ad eandem, quod abs hoc casu singulari non possit argumentum duci ad confidejussores. Subveniunt leges IMBECILLITATI sexus Foeminini, ast non calliditati ejusdem, qua creditoris securitatem, IN TOTUM frustrari intendit. Sed quoad confidejussores, non tam animus ipsis est, fallere omnino promissum, quam MODIFICARE istud. Eo quo non tam FRAUDULENTER egerunt, quam integrum erat, ad suum etiam commodum cautela recipere uti. In contrariam tamen sententiam in clinasse videtur CONSULTI ROSTOCHIENSES, qui anno 1785. d. 21 Dec. ita responderunt: Es were dann, daß gedachte Bürgen des Mecklenburgischen Gebrauchs, Wissenschaft gehabt, und sich nichts weniger in solidum obligiret, auff den Fall weren sie, der abgestorbenen Bürgen Antheil auch abzutragen, mit verpflichtet. SELECT. JURID. ROSTOCH. *sp. 20. qu. 1.*

§. XXXIV.

Imo plures quidem supersunt casus, qui mererentur, ut in medium hic prolatae disquirantur. Verum angustia temporis, qua excludor, non permitit, ut alius eosdem discutiam. Et, positus ac probatis principiis, quisque ut spero, aliis, ex hac materia fluentibus casibus decidendis, haut impar erit. Digitis interim extremis, aliam atque aliam quaestionem in sequentibus adhuc attingam, tactaque responsonem subjungam.

- D) In casu itaque, quo Confidejussores semet obstrinxerunt, alsß selbstschuldige Bürgen, BENEFICIVM RATÆ, nisi specialis renuntiatio Jurium Mecklenburgicorum accesserit, NON EXULAT. Atque ita in curiâ Megapolitana pronuntiatum esse, asserit B. COTHMANNVS. Vid: *selecta Jurid. Rostoch. sp. 32 qu. 1.* Conf. etiam STRYCK in *C. C. Sect. II. Cap. VI. §. 22.*
- II) Quoties duo fidejussores, RECIPROCA fide se obligaverunt, toties *eventualiter in solidum* tenentur, excusso videlicet confidejessore altero. Duplex enim, successivo actu contracta adest fidejussio. Altera, qua uterque confidejussor, pro debitore principali se adstrinxit, & altera, qua confidejussor, *pro confidejessore*, suam *INSUPER* interponit fidem.
- III) Qui cum foemina, quam inutiliter intercedere sciebat vel scire poterat, in solidum correaliter fidejussit, tamen non potest conveniri, sed itidem beneficio ratae, JURE MECKLENBURGICO, gaudet. Neque lex 48 pr. ff. de fidejuss. obstat, nec re ipsa Dn. LEYSERUS contrarius est, in *Spec. ad ff. § 25 medit 7.*
- IV) Idem, qua illos quoque valet, qui una cum minoribus in solidum se obstrinxerunt.
- V) Confidejussores, licet JURATO renuntiaverint beneficiis juris, tamen praestatione ratae nomen suum liberant

rant. Namque fallit regula; *juratum renuntiationem, vim specialis renuntiationis habere*; Neque enim iuramentum novam producit obligationem, sed eam, quae jam adest, confirmat.

VI) Foemina pro dote, pia causa, liberatione, vel apud minorem pro inope debitore intercedens, valide obligatur L. *fm.* C. ad SCT. VELLEJ. L. 12. ff. *de minor.* MEV. P. III. D. 85. BRUNNEM. ad L. 16. ad SCT. Vellej. Et ratio hujus rei redditur, quia creditum, pro quo intercedit, MAGIS *favorabile* fit, quam privilegium sexus foemini. BOEHMER in *J. digest tit. eod.* §. 16. Videtur inde, in causis ejusmodi privilegiatis, ob PARITATEM *rationis*, confidejssores Mecklenburgicos, citra renuntiationem Reversalium, esse *in solidum* condemnandos. Verum contrarium tamen statuo, quia, lege non distinguente, nec nostrum est distinguere.

VII) Fidejssori INDEMNITATIS, articulus REVERSALIUM PROVINCIAL. non succurrit, sed SOLIDUM hic praestare tenetur, excussis antea fidejssoribus principalibus. Quia non tam confidejssor est, quam PE-CULIARITER ad indemnitate praestandam semet obstrinxerit. Verum de cetero, cum LEYSERO facio, qui *in genere* hodie, discrimen inter fidejssorem simplicem & indemnitate, non admittit. In *Spec.* § 23 ff. *modit.* 10. 11.

VII. Confidejssores, licet ad carcerem semet obstrinxerint, five ad OBSTAGIUM. Dn. de FRICCIUS in der *Wies* derlegung der Nachtheiligkeit des Einlagers, *Hamburgi* 1732, vel ad PICTURAM FAMOSAM. B. BRUNN-QUELL in *diff. de pictura famosa*. Vel: bey *Nidelschen* Chzren, vel: bey *Cavallier-parole*, tamen NON ULTRARATAM tenentur, nisi *expressam* REVERSALIUM adhibuerint *renuntiationem*.

§. XXXV.

Jam, pro ingenii modulo atque temporis penuria, librorum quoque copia destitutus, iter confeci, quod circa praestationem ratae, in causa *praecipue* CONFIDEJSSORUM

IN MEGAPOLI, emetiendum, in animo institueram. Quam vero vellem, ita confecissem idem, ne hallucinatus, imo lapsus essem. Interim benevoli lectores, memores eorum, quae statim sub ingressu hujus dissertationis scripsi, facile ventam largientur, & ego, sancte ex mea parte promitto, me, amice monitum, ea quae minus scite composita, quaeve minus recte scripta, grata emendaturum mente.

§. XXXVI.

Quod reliquum tamen adhuc est, non facile quempiam fugit, rationem ratæ quoque habendam esse, si ceteros juris titulos transeam.

I) in materia *destrabenda* FALCIDIAE, Singulare vero hic est, quod legatum *piae causae* INDISTINCTE, Falcidiae non subiaceat. NOV. 131 *Cap.* 12 AVTH. similiter C. ad l. Falcid. quodve damnium *heredis* esse debeat. BOEHMER. in *Jure. dig. tit. citat.* §. 18.

II) IN CONCURSU CREDITORUM, & quidem

- 1) circa *sumtus*, in processum liquidationis factos, singulis creditoribus pro rata deducendos. Id quod in Megapoli tamen fecus.
- 2) in casu L. 10. ff. de Pignorib. & hypoth.
- 3) circa personali privilegio munitos creditores, in classe IV. si ejusdem sint tituli, L. 32 ff. de reb. aut. Jud.
- 4) circa nudos Chirographarios

§. XXXVII.

Sed de properandum mihi est, quo colophonem huic dissertationi addam; ubi ultimo loco CAUSAE CRIMINALES se se sistunt. DVÆ sunt REGVLÆ GENERALES, quæ in his materiis observandae veniunt.

I) Quoad *poenam* PECUNIARIAM, DAMNUM, & Interesse RATA consideratur, quia contra bonam fidem est, bis idem exigere. l. 57. ff. de R. J. Quoties vero aliqui non sunt solvendo, toties ceteri IN SOLIDVM merito tenentur, juxta proverbium: Den ich im Saek finde, den schätze ich heraus.

II) Quoad POENAM vero, corporis AFFLICTIVAM, respectus RATAE cessat. Non enim sufficit, unum reorum, poenam luere, sed, reos omnes luere, & legibus

bus & rationi convenit. Id quod illustrari quam optime potest exemplo caedis, ex compacto, s. PER CONSPIRATIONEM peracto, quo conspirantibus complicibus omnibus, ultimum supplicium decerni debet. Conf. CCC. art. 148. ibique Dn. KRESSIVS. Et uti *Consuliff. Dn. PRAESES* mecum communicavit, duo intra semestre spatium, horrendi casus ad *Amplissimam Facult. Iuridic.* ad decidendum sunt delati, quorum altero, propter respective CONSPIRATIONEM & incidentem *cooperationem*, plus quam triginta sex rusticorum in caedem praefecti quinque complicibus, capitalis; alter, vero, ob non fecutum homicidium, arbitraria eaque gravis, in delinquentes socios quosvis, statuta fuerit poena. §. XXXVIII.

Tandem BRVNNEMANNVS ad l. 5. de agnoscend. et alend. Libr. n. 20. quidem arbitratur, in casu, quo ex conventitis patribus, natus est infans, omnes stupratores PRO RATA ad alimenta conferre debere, sed refutatus est abs Illust. LEYSERO in medit. ad ff. spec. 322. mod. 9. cujus sententiae adscribo.

Devota nunc mente agnosco gratiam divinam, pro viribus hactenus elementissime concessis, velit porro conatibus meis ex alto benedicere. Sitque

SOLI DEO GLORIA.

Clarissimo atque Doctissimo Dn. CANDIDATO,
Favore atque amico humanissimo

P. S. D.

P R A E S E S.

Duo sunt, Clarissime Dn. CANDIDATE, quae praeter ceteras ingenii dotes morumve, suavitatem, insigniter TE commendant. Candor nimirum animi & solida rerum scientia. Illa es amabilis nemini non, cui dulci Tuae consuetudine frui contingit. Et mihi certe, Tecum colloquenti, saepius

*Sapius in mentem venit triti istius Proverbii, in gloriam
 Cimbriae populorum alias usitati. Nach alter Holsten Treu;
 idque, Tuae maxime in tegeitati convenire, animadverti,
 Teque nomen huius rei habere & omen Hanc vero, nullo cu-
 jusquam praeconio indigere, res ipsa loquitur. Namque pro-
 fectus TUOS, eruditae testantur Responiones, quibus in
 Examine isto rigoroso, singulis Facultatis nostrae membris sa-
 tis fecisti. Testatur merita munus Advocati, quo per aliquot
 retro annos cum insigni Clientum fructu, nec minore laude
 functus es. Comprobat utrumque dissertatio haecce Inaugu-
 ralis, non absque industria, à TE conscripta. Et quamvis hanc
 negaverim, non nulla, partim ad methodum, partim quoque
 ad ipsam materiam spectantia, cogitatis TUIS interspergi potuisse, impri-
 mis quoad GENERALIORARATÆ, ex JOHANNIS BAPTISTÆ
 COSTÆ tractatu: de quota & rata, qui secundum editionem, quam e-
 go possideo, Noribergensem de anno 1667, quaestiones CLX, de congrua
 in Jure partitione discussit & qua SPECIALIA, Ducatus MECKLEN-
 BURGICI JURIS in causis fidejussorii, ex Historia Juris Germani-
 ci, & dissertatione cultissima CL. DN. ENGELBRECHTII, sub prae-
 sidio EXCELLENT. Dn. D. & Prof. BALTHASARIS, Gryphi-
 ae A. R. O. 1736, sub tit. de beneficiis Styli Curiae, fidejusso-
 ribus in Pomerania indulto, venti lata, tamen ea, quae literis a TE
 consignata sunt, tum limitibus dissertationis Academicae, tum publico testi-
 monio, dignum TE esse, cui supremi in Jure honores conferantur, assatim
 sufficiunt. Gratulor itaque solidam doctrinam, gratulor virtutes, ha-
 rumque premia jam jam in secutura. Faxit Deus T. O. M. quo sal-
 vos semper vivas atque incolumis, in Patriae emolumentum ornatissime Fa-
 miliae praesidium & Fructus ipse laborum, metere possis uberrimos Va-
 le, Fautor honoratissime, dilectissime, & si in posterum officium meum in-
 servire potuero, sane promtorem hac in parte habebis nemi-
 nem. Vale, mihi que fave. De properabam ex Museo,
 Rostochii, d. XX. Martii
 M D CCXLI.*

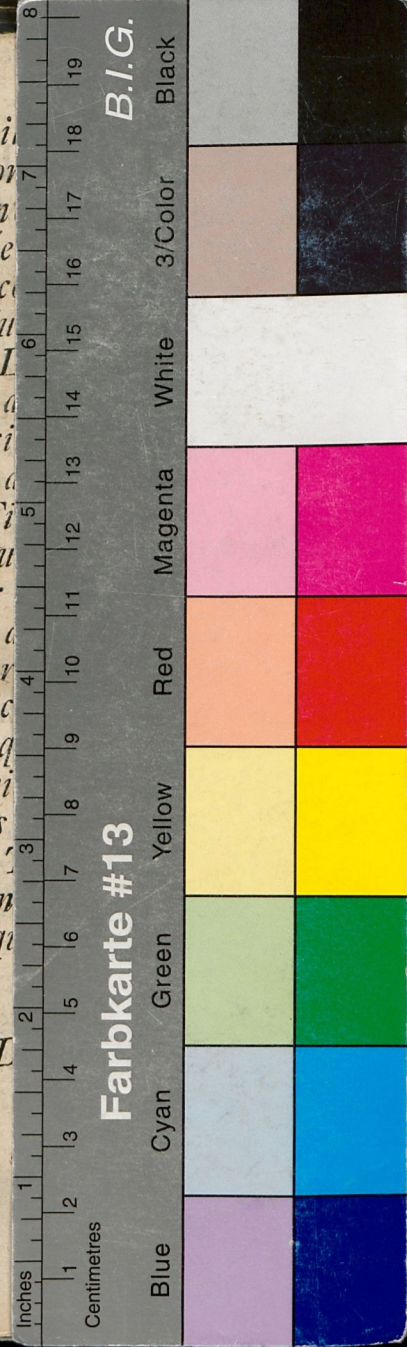

Rostock, Diss., 1739-41

X 237 3039

B.I.G.

Farbkarte #13

8 DISPUTATIO INAUGVRALIS IVRIDICA DE *A. N. 18. Pri. 16. num. 16.*

PRAESTATIONE RATAE,

19

VULGO:

1741, 9.

Don Erlegung seines Strangs.

SPECIATIM
FIDEIVSSORVM IN MEGAPOLI
AD ART. XXVI. REVERSALIVM DE ANNO *cl* *lc* XXI.

P. 212.

QVAM
ANNVENTE DIVINA GRATIA
AVTORITATE ET CONSENSV
AMPLISSIMI IVRISCONSVLTORVM ORDINIS
IN CELEBERRIMA ROSTOCHIENSI ACADEMIA
SVB PRAESIDIO

DN. IOHAN. PETR. Schmidt,
V. I. D. ET COD. PROF. PVBL. ORD. FACVLTA-
TIS IVRIDICAE H. T. DECANI

PRO LICENTIA
SVMOS IN VTROQ. IVRE RITE CAPESSENDI HONORES
ANNO O. R. *cl* *lc* XXI. d. MARTII.
H. L. Q. C.

PVBLCO ERVDITORVM EXAMINI SISTIT
THEOD. AVGVSTIN. HOLSTEN,
RIBNIZIO MECKLENBVRGICVS
IVR. CAND.

ROSTOCHII, LITTERIS IOAN. IAC. ADLERI
SERENIS. PRINC. ET ACAD. TYPOGR.

